

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Острозька академія»
Економічний факультет
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему: «**ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ**»

Виконав: студент 2_курсу, групи
ЗМФК-21
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та,
страхування»
освітньо-професійної програми
«Фінанси та бізнес-аналітика»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Мартинюк Олексій Вікторович

Керівник – кандидат економічних наук, доцент
Шулик Юлія Віталіївна
Рецензент – викл. Рутковська О.І.

"РОБОТА ДОПУЩЕНА ДО ЗАХИСТУ"

**Завідувач кафедри фінансів,
обліку і аудиту**

_____ (проф., д.е.н. Дем'янчук О.І.)
(підпис)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2023 р.

Острог – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ	4
1.1. Поняття фінансової безпеки комерційних банків та потреба у її забезпеченні.....	4
1.2. Фактори та ризики, що впливають на фінансову безпеку комерційних банків.....	8
1.3. Методика визначення фінансової безпеки комерційних банків.....	14
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ (ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК», АТ «КРЕДОБАНК» ТА «РАЙФФАЙЗЕН БАНК») ЗА 2020-2022 РОКИ.....	23
2.1. Стан фінансової безпеки комерційних банків.....	23
2.2. Виявлення та оцінка ризиків у діяльності комерційних банків (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»).....	46
2.3 Вплив НБУ на фінансову безпеку комерційних банків (ПАТ КБ..... «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»).....	65
РОЗДІЛ 3 ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»).....	71
3.1. Стратегії та інструменти забезпечення фінансової безпеки банків.....	71
3.2 Покращення капіталовкладення та ліквідності для посилення фінансової стійкості банків.....	77
3.3. Цифровізація та кібербезпека у забезпеченні фінансової безпеки комерційних банків.....	84
ВИСНОВКИ.....	90
ЛІТЕРАТУРА	94
ДОДАТКИ.....	100

ВСТУП

Питання, пов'язані з забезпеченням фінансової безпеки комерційних банків, відіграють вельми важливу роль і потребують належного теоретичного осмислення та розробки практичних інструментів для їх забезпечення в нашій країні. Глобалізаційні та інтеграційні процеси, використання передових інформаційних технологій, зростання конкуренції у банківському секторі, несанкційованість нормативно-правового регулювання банківської діяльності, недостатня розвиненість вітчизняних фінансових ринків та збільшення економічної злочинності призводять до появи нових викликів і загроз, які ставлять під загрозу фінансову безпеку комерційних банків.

Суть проблеми економічної і фінансової безпеки банків і банківського сектору в цілому досліджувалась вітчизняними вченими, такими як О.І.Барановський, Д.А.Артеменко, Т.М.Болгар, Ю.О.Голобородько, А.О.Єпіфанов, Н.Г.Євченко, С.О.Дмитров, О.А.Криклій, Р.О.Гриценко, В.І.Ярочкін, Глущенко В.В , Р.С.Вовченко, М.Д.Лисечко, Я.Й.Малик, С.Д. Гелей, Л.М.Стрельбицька. В їх дослідженнях аналізувалися сутність і складові "фінансової безпеки банків", а також вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на економічну безпеку банківського сектору, окремі аспекти безпеки і їх регіональні сегменти. У зв'язку з нестабільністю економічної ситуації та подіями які відбуваються в Україні ця тема є важливою та актуальною на цей час.

Метою дослідження є визначення шляхів покращення фінансової безпеки комерційних банків в Україні на основі теоретичних та практичних аспектів обраної проблематики.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- Розкрити сутність фінансової безпеки комерційних банків;
- Виявити фактори та загрози, що впливають на фінансову безпеку комерційних банків;

- Проаналізувати різні підходи до оцінки рівня забезпечення фінансової безпеки комерційних банків;
- Дослідити стан фінансової безпеки комерційних банків (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»);
- Виявити та оцінити ризики у діяльності комерційних банків (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»);
- Визначити вплив НБУ на фінансову безпеку комерційних банків (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»);
- Обґрунтувати основні напрями для підвищення рівня фінансової безпеки комерційних банків;
- Сформулювати пропозиції щодо вдосконалення складових системи забезпечення фінансової безпеки банків;
- Розробити методичні підходи до оцінки та забезпечення ефективності системи забезпечення фінансової безпеки комерційних банків.

Об'єктом дослідження є фінансова безпека комерційних банків (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»). Це включає різні аспекти та дії, спрямовані на збереження та зміцнення фінансової стійкості та надійності банківського сектору.

Предметом дослідження є показники, методичні підходи, стратегії, механізм забезпечення фінансової безпеки комерційних банків. Це охоплює розробку і використання методів, інструментів та практичних рекомендацій, спрямованих на запобігання фінансовим ризикам, зменшення можливих загроз та забезпечення стійкості банківської системи.

Методом дослідження є ідентифікація загроз, що становлять ризик для фінансової безпеки банків та їх подальшу систематизацію у єдину класифікацію. Цей підхід допомагає банкам виявити можливі загрози, з якими вони можуть зіткнутися, розробляти та приймати управлінські рішення для зменшення негативних наслідків. Таке дослідження також передбачає розкриття сутності «фінансова безпека» та детальний опис загроз, які можуть впливати на діяльність

комерційних банків. Це допомагає краще розуміти основні аспекти та чинники, що ставлять під загрозу фінансову стабільність банків і дозволяє вжити вчасних заходів для їх запобігання.

Інформаційну базу дослідження складають нормативно-правові акти, які регулюють окремі аспекти банківської діяльності та забезпечення фінансової безпеки комерційних банків. Також використовуються довідкова, монографічна і періодична література з питань, що досліджуються, статистичні дані Міністерства фінансів України, фінансова звітність комерційних банків та ресурси Інтернету.

При класифікації загроз фінансової безпеки комерційних банків враховується специфіка їх функціонування в банківському секторі, вплив цих загроз, їх виявлення та очікувані наслідки. Такий підхід дозволяє більш обґрунтовано приступити до впровадження заходів забезпечення фінансової безпеки комерційних банків.

Рівень комплексності та прогрес досліджень щодо забезпечення фінансової безпеки комерційних банків дають змогу здійснювати комплексний підхід та ранню діагностику при оцінці рівня їх фінансової безпеки. Використання методичних підходів до оцінки ефективності системи забезпечення фінансової безпеки, відмінних від існуючих, заснованих на оцінці її економічної та соціальної ефективності, а також на порівняльних показниках, дозволяє виявляти наявні проблеми та вносити необхідні корективи під час формування системи забезпечення фінансової безпеки комерційних банків.

Для визначення загроз та покращення фінансової безпеки комерційних банків були використані наукові джерела, написані фахівцями у галузі банківського сектору.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

1.1. **Поняття фінансової безпеки комерційних банків та потреба у її забезпеченні**

У сучасних умовах міжнародної арени відбуваються зміни, при яких відкриваються нові можливості у сфері політичних, економічних і військових відносин між країнами світу. Забезпечення фінансової безпеки банків стає надзвичайно важливим завданням, тісно пов'язаним з економічними та фінансовими питаннями.

Безпека банківської системи - це стан, в якому чинні правові норми та відповідні інституції безпеки відображають рівень захищеності кредитно-фінансових відносин між суб'єктами банківської діяльності, гарантуючи стійке функціонування банківської системи та фінансову стійкість в Україні загалом. Цей стан забезпечує повну реалізацію та захист життєво важливих фінансових та економічних інтересів держави, суспільства та особи, унеможливаючи або максимально обмежуючи наслідки від зовнішніх та внутрішніх загроз недосконалості зовнішньоекономічної, внутрішньогосподарської та бізнесової діяльності.

Також безпека банку є важливим питанням для клієнтів, серед яких є як юридичні, так і фізичні особи. Вкладники, позичальники та користувачі інших банківських послуг (таких як пластикові картки, поточні рахунки, комірки сховища та інше) також прагнуть знати, що їх інтереси і кошти захищені і безпечні. Не менш важливою є безпека для партнерів банку, а також для самого персоналу. Деякі члени персоналу можуть сприймати цю проблему як щось віддалене і не прямо пов'язане з їхнім щоденним досвідом, але насправді, безпека банку торкається всіх сторін діяльності.

Серед проблем захисту банківської діяльності від зовнішніх та внутрішніх загроз стає все більш актуальною необхідність забезпечити захист фінансових ресурсів, інформації та майна банків [65].

Для комерційних банків особливо важливі такі умови для ефективною та безпечною діяльності:

- Забезпечення повернення кредитів.
- Підвищення прибутковості.
- Підтримання ліквідності.
- Зниження банківських ризиків.
- Гарантування депозитів.

Згідно з Концепцією безпеки комерційного банку, безпека банку визначається як стан захищеності інтересів власників, керівництва та клієнтів банку, а також матеріальних цінностей та інформаційних ресурсів від внутрішніх і зовнішніх загроз. Теоретична база фінансової безпеки ґрунтується на результаті наукових досліджень у сфері національної безпеки та її компонентів.

Багато вчених зробили вагомий внесок у розвиток теорії фінансової безпеки та розробили різні підходи до її трактування. Ось деякі з них:

- Барановський О.І. визначає фінансову безпеку банку як сукупність умов, при яких потенційно небезпечні дії чи обставини не мають можливості завдати шкоди фінансовому стану банку, порядку його функціонування, збереженню майна та інфраструктурі і не заважають досягненню статутних цілей[1].

- Артеменко Д.А. розглядає фінансову безпеку банку як забезпечення режимних, організаційно-управлінських і технічних заходів, які гарантують захист прав і інтересів банку, зростання статутного капіталу, підвищення ліквідності активів та збереження фінансових цінностей[2].

- Євченко Н.Г. та Криклій О.А. трактують фінансову безпеку банку як стан, що характеризується збалансованістю фінансових показників та стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, що дозволяє виконувати взяті на себе зобов'язання та забезпечувати розвиток банку[4].

- Єпіфанов А.О. і Болгар Т.М. розглядають фінансову безпеку банку як стан банківської установи, яка характеризується збалансованістю і стійкістю до зовнішніх і внутрішніх загроз, здатністю досягати своїх цілей і генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для стійкого розвитку[3].

- Дмитров С.О. визначає фінансову безпеку банку як захист фінансових інтересів банку, його фінансової стійкості та середовища, в якому він функціонує[5].

Окремо характеризують фінансову безпеку банківського сектору:

- Гриценко Р. розглядає фінансову безпеку банківського сектору як стан, коли фінансова стабільність та репутація не можуть бути підірвані цілеспрямованими діями групи осіб чи організацій або фінансовою ситуацією, що складається всередині чи зовні банківської системи[6].

- Вовченко Р.С. підкреслює важливість забезпечення фінансової безпеки банківського сектору для забезпечення стійкого розвитку банківського бізнесу і ефективного виконання банками їх економічних функцій[7].

Концепція "фінансової безпеки банку" має різноманітні визначення, проте всі вони акцентують увагу на важливості забезпечення стабільності та захисту банків від можливих зовнішніх та внутрішніх загроз, які можуть поставити під сумнів їхню діяльність та функціонування. З метою досягнення цієї мети банки використовують різноманітні стратегії, контролюють свої фінансові показники та ризикові профілі, щоб гарантувати стабільність та надійність своєї діяльності, навіть у невпевнених економічних умовах.

Безпека банку включає в себе заходи, спрямовані на забезпечення стійкості та надійності фінансової установи, яка обслуговує різні інтереси та має важливе значення в економічній системі. Безпека банку також охоплює заходи для захисту від різних ризиків, включаючи кредитні ризики, операційні ризики та ризики безпеки даних.

Для забезпечення фінансової стійкості банку важливим етапом є проведення інформаційно-аналітичної роботи. Результати цієї діяльності є необхідною

умовою для впровадження системи моніторингу, оцінки рівня ризику та аналізу факторів, що впливають на фінансову стійкість банку.

Справне функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення є обов'язковим для здійснення точної та оперативної оцінки фінансової стійкості банку. Вона дозволяє прогнозувати можливі внутрішні та зовнішні загрози, а також переконується у наявності достатнього фінансового резерву для своєчасного виконання фінансових зобов'язань[14].

При розгляді аспектів безпеки банку, важливо приділити увагу як зовнішньому, так і внутрішньому середовищу[5].

Оптимальне функціонування банківської системи є необхідною умовою для розвитку всієї економіки України. Забезпечення фінансової безпеки банків стає одним із ключових завдань держави, оскільки воно відповідає національним інтересам України та становить важливу складову національної та фінансової безпеки країни.

Важливо враховувати, що система фінансової безпеки повинна бути унікальною для кожної фінансової структури та окремого банку, оскільки вона залежить від напрямку діяльності банку, а також від продажу конкретних банківських продуктів та послуг для різних споживачів і клієнтів. Тільки комплексність та узгодженість системи фінансової безпеки можуть забезпечити надійність банку в цілому.

Для комерційних банків фінансова безпека є критично важливою, оскільки вони здійснюють функцію зберігачів коштів своїх клієнтів і надають різноманітні фінансові послуги. Забезпечення стабільності балансу, адекватного рівня капіталу і ліквідності є ключовими аспектами забезпечення фінансової безпеки банку.

Крім того, фінансова безпека також охоплює заходи з ризик-менеджменту, попередження шахрайства і кібератак, а також дотримання відповідних правил і регуляцій у фінансовій сфері.

Отже, фінансова безпека комерційного банку - це стан захищеності інтересів власників, керівництва та клієнтів банку, а також матеріальних цінностей та інформаційних ресурсів від внутрішніх і зовнішніх загроз. Забезпечення фінансової безпеки має важливе значення для стійкого функціонування банківської системи та фінансової стійкості в Україні загалом.

1.2. Фактори та ризики, що впливають на фінансову безпеку комерційних банків

Фінансова безпека банку має велике практичне значення, оскільки вона тісно пов'язана з системою управління ризиками. Забезпечення адекватного рівня фінансової стійкості та надійності установи вимагає постійного контролю над можливими загрозами та ефективного управління ризиками.

Головна проблема, з якою зіткнулися банки на сучасному етапі, полягає у тому, що вони часто приділяють увагу фінансовій безпеці тільки в той момент, коли загрози вже стають неunikними. Це може вести до недооцінки потенційних ризиків та ускладнити управління їх наслідками.

Спрямоване увагою на фінансову безпеку і управління ризиками дозволяє банкам попереджувати та мінімізувати можливі загрози ще до того, як вони стануть критичними. Ефективна система управління ризиками передбачає аналіз, оцінку та стратегічне планування з метою зменшення можливих втрат та забезпечення стабільності фінансового стану банку.

Традиційний підхід до класифікації загроз фінансовій безпеці банку передбачає їх розділення на внутрішні та зовнішні, як описано в працях Барановського О.І. та Глуценко В.В. [1, 50]. Однак, з урахуванням змін не лише у фінансовому середовищі, а й в самому характері загроз, стає очевидним, що існує об'єктивна потреба у подальшому розвитку класифікації загроз банківській безпеці.

В процесі моніторингу необхідно виявляти зовнішні та внутрішні загрози [65]. До зовнішніх загроз можна віднести несприятливі умови на фінансових ринках, недовіру користувачів та недостатнє регулювання банківської діяльності. Такі зовнішні чинники можуть суттєво позначитися на стабільності та діяльності банку, тому важливо ретельно аналізувати їх вплив та знаходити ефективні способи протидії.

Крім зовнішніх, також необхідно визначати внутрішні загрози, які можуть виникнути всередині самого банку. У зв'язку з внутрішніми загрозами, фінансова безпека банку залежить від рівня організації фінансового менеджменту та кваліфікації його керівництва та співробітників. Недосконалість управління може призводити до невдалих рішень у сфері управління фінансовими ресурсами. Це можуть бути недостатня ефективність управління ризиками, недостатня кваліфікація персоналу, недбалість у виконанні внутрішніх процедур та інші внутрішні слабкості. Вирішення цих проблем також має бути в центрі уваги при забезпеченні фінансової безпеки банку.

Загалом, активний моніторинг зовнішніх і внутрішніх чинників, що впливають на банк, дозволить більш ефективно запобігати загрозам та приймати необхідні заходи для забезпечення стійкості та надійності фінансових установ на сучасному ринку [65].

Таблиця 1.1 надає можливість класифікувати загрози наступним чином.

Таблиця 1.1

Класифікація загроз фінансової безпеки банків

Внутрішні загрози	Зовнішні загрози
Технологічні фактори	
Технічні невдачі Системна вразливість Несанкціонований доступ Соціальний інжиніринг	Кібератаки Фішинг Потенційні загрози Зламування мобільних додатків Атаки на платіжні системи
Природні фактори	

Продовження таблиці 1.1

Повені Землетруси Пожежі Епідемії та пандемії Інші природні фактори	
Антропогенні фактори	
Недбалість співробітників Зловживання правами Внутрішні кіберзагрози	Економічні загрози Кібератаки Економічні злочини

Джерело: побудовано автором на основі (Барановський)

Загрози фінансовій безпеці можна узагальнити та поділити на дві категорії: суб'єктивні та об'єктивні [10]. Об'єктивні причини виникають незалежно від діяльності банку і можуть статися несподівано (наприклад, природні катаклізми або пандемії). З іншого боку, об'єктивні причини впливають на суспільство та діяльність людей, але неможливо повністю передбачити їхні наслідки (наприклад, інфляція, банкрутство або кібератаки) [11].

Специфіка загроз фінансовій безпеці банку полягає в тому, що ці явища можуть мати як реальний, так і потенційний характер. Реальні загрози є тими, що можуть статися з певною вірогідністю і можуть бути оцінені кількісно. Наприклад, це можуть бути ризики пов'язані зі змінами на фінансовому ринку, природними катастрофами або економічними кризами.

З іншого боку, потенційні загрози - це ті, які не відбуваються на ділі, але можуть викликати страх, паніку або коливання на ринку капіталів. Ці загрози можуть бути спричинені поширенням чуток про небезпеку, таких як непідтвержені чутки про злиття, введення державного нагляду до банку або впровадження нових жорстких законів.

У кожній банківській установи під час здійснення своєї діяльності існують різноманітні ризики. Ризики, що виникають у процесі банківської діяльності, обумовлені об'єктивними факторами, які є характерними для економічних

систем загалом і банківських систем зокрема [12]. Серед цих факторів можна виділити наступні аспекти:

1. Невизначеність: У сфері банківської діяльності існує значна ступінь невизначеності, оскільки економічні умови постійно змінюються. Це ускладнює передбачення та управління ризиками.

2. Недостатнє інформаційне забезпечення: Прийняття рішень у банківському секторі вимагає наявності точної та достатньої інформації. Недостатня або ненадійна інформація може призвести до недооцінки ризиків.

3. Конфліктні ситуації: Банки часто опиняються в конфліктних ситуаціях, які можуть виникнути через суперечності між різними інтересами стейкхолдерів, регулюючими органами або іншими банками.

Важливо зазначити, що незалежно від свого характеру, якщо загрози недостатньо контролюються і над ними немає належного управління, вони можуть призвести до негативних наслідків для банку. Тому, ефективний аналіз, оцінка та управління загрозами є важливою складовою забезпечення фінансової безпеки банку.

Загрози постійно змінюються та розширюються, трансформуються та з'являються зовсім нові. Додатково, набуває значення кумулятивний ефект, що виникає в результаті поєднання різноманітних ризиків. Клієнти мають вищі очікування, особливо в умовах обмежених ресурсів.

Загалом, успішна стратегія банку передбачає використання інноваційних технологій та аналітичних інструментів, забезпечення безперервного контролю та захисту фінансових операцій, а також постійне вдосконалення систем безпеки, щоб ефективно протистояти зростаючим загрозам у сучасному фінансовому середовищі. Основним результатом банків у сфері побудови системи фінансової безпеки є формування репутації добропорядного банку. Для Національного банку України, головною метою є відновлення рівня довіри до всієї банківської системи.

Проте, питання погодження інструментарію фінансової безпеки та зміни показників фінансових потоків та результатів діяльності банку залишаються відкритими і потребують подальших досліджень. Таким чином, можемо стверджувати, що найбільш значущими загрозами для фінансової безпеки є "зовнішні загрози" (див. Таблицю 1.1). Ці загрози мають негативний вплив на фінансовий стан. Важливо зазначити, що тривалість таких загроз призводить до економічної кризи, яка може затримати діяльність фінансових установ, зокрема комерційних банків, а також загрожувати всій міжнародній економіці.

У сучасних умовах банківські установи надають різноманітні банківські продукти та послуги своїм клієнтам. Серед цих продуктів і послуг особливе значення має кредитування. Кредитування стало основним джерелом доходів для банків, а одночасно кредитний ризик став одним із ключових банківських ризиків. Це обумовлено тим, що від неповернення кредитів банк може зазнати значних збитків. Кредитний ризик в сучасних умовах набуває складності і багатогранності, що змушує банківські установи приділяти велику увагу мінімізації цього ризику. Його важливість виходить на передній план серед інших банківських ризиків, і він вимагає особливої уваги та ефективних стратегій зменшення ризику для забезпечення стійкості банківської діяльності [13]. Цей вид ризику виникає при кожному наданні або позиціонуванні коштів банківською установою, а також в сучасних умовах - іншими кредитними установами, такими як кредитні спілки та інші. В цей момент установа бере на себе зобов'язання щодо коштів, які вона надає, і ризикує ними через інвестиції або інші фінансові операції [14]

Важливо відзначити, що поняття кредитного ризику не обмежується лише кредитною діяльністю банківських установ, а також охоплює інші операції, які мають кредитний характер. Це включає операції з цінними паперами, гарантійні операції, лізинг, факторинг і форфейтинг. В усіх цих випадках ризик неповернення коштів є важливим аспектом, який вимагає уваги та керування для забезпечення фінансової стійкості та безпеки операцій установи.

Вплив кредитних ризиків на діяльність комерційних банків

Групи чинників кредитних ризиків	Негативні наслідки впливу чинників кредитних ризиків	Появи негативного впливу чинників кредитних ризиків у банку
<ul style="list-style-type: none"> - Чинники притамані зовнішньому середовищу; - Внутрішні чинники; - чинники притаманні контрагентам банківських установ. 	<ul style="list-style-type: none"> - втрата кредитних коштів; - втрата процентів за кредит; - витрати на процес кредитування; - витрати на формування резервів під кредитні ризики; - витрати на управління ризиками; - втрата репутації та капіталу. 	<ul style="list-style-type: none"> - зниження якості кредитного портфеля; - великий обсяг прострочених та пролонгованих кредитів; - наявність судового регулювання кредитних спорів; - переукладання чи внесення змін до умов кредитних договорів; - наявність високого рівня кредитної діяльності.

Джерело: побудовано автором на основі власного дослідження

Робота з факторами та ризиками полягає у контролі за фінансовою безпекою банку.

Його можна умовно розділити на два види: "поточний" та "підсумковий". Перший вид контролю ґрунтується на перевірці фактичних результатів, порівняно з поставленими завданнями [8]. Другий вид контролю є оцінкою ефективності прийнятих заходів забезпечення фінансової безпеки [8]. Під контролем підлягають ключові показники банку, такі як рівень ліквідності, обсяг проблемних кредитів, достатність капіталу та загальна валютна позиція.

Загальна мета контролю - виявити відхилення від запланованих показників і приймати заходи для покращення становища. Завдяки системі фінансової безпеки банку, можна зробити висновки про його стан та ефективність застосованих заходів для забезпечення безпеки.

Крім фінансових аспектів, контроль також охоплює дотримання персоналом банку внутрішніх правил та процедур, документації та забезпечення конфіденційності комерційної і банківської інформації.

Отже, фінансова безпека вимагає належного контролю та управління факторами та ризиками, що впливають на фінансову безпеку комерційних банків. Це допоможе забезпечити належний рівень фінансової стійкості та надійності тим самим запобігти більшості загроз, які можуть з'явитися перед банками.

1.3. Методика визначення фінансової безпеки комерційних банків

Методика визначення фінансової безпеки комерційних банків є ключовим аспектом забезпечення стійкості та надійності фінансових інститутів [1]. Для цього використовують різноманітні підходи та методи, які орієнтовані на:

1. Оцінку кредитоспроможності - Аналіз фінансового стану банку, його активів та зобов'язань, щоб визначити його здатність виконувати фінансові зобов'язання та повертати кредити.

2. Моніторинг ліквідності - Систематичний контроль за наявністю фінансових ресурсів та їхньою доступністю для вчасного виконання фінансових зобов'язань.

3. Аналіз ризиків - Визначення та оцінка можливих фінансових, кредитних та операційних ризиків, які можуть впливати на стабільність банку.

4. Порівняльний аналіз - Врахування та порівняння фінансових показників банку з аналогічними установами для визначення конкурентоспроможності та ефективності.

5. Ефективність управління активами та пасивами - Оптимізація структури активів та зобов'язань для мінімізації ризиків та максимізації прибутковості.

Використання цих методик допомагає банкам систематично визначати та реагувати на потенційні фінансові загрози, забезпечуючи таким чином

ефективний рівень фінансової безпеки в динамічному середовищі ринкових викликів та змін.

Забезпечення стабільної, некризової та ефективної діяльності банків вимагає дотримання належного рівня фінансової безпеки. Для досягнення цієї мети система повинна визначати потенційні проблеми в банківській діяльності, вирішувати їх та здійснювати контроль над результатами заходів щодо забезпечення фінансової безпеки.

Система фінансової безпеки банків ґрунтується на трьох ключових підсистемах:

1. Фінансова діагностика: Ця підсистема відповідає за аналіз та виявлення потенційних проблем у фінансовому стані банку. Вона допомагає ідентифікувати ризики та небезпеки, що можуть вплинути на фінансову безпеку.

2. Фінансові важелі та методи забезпечення фінансової безпеки: Ця підсистема включає в себе інструменти та стратегії, що допомагають зменшити ризики та забезпечити стабільність фінансової сфери банку.

3. Контроль та аналіз результатів: Ця підсистема відповідає за моніторинг та аналіз результатів застосування фінансових заходів. Вона допомагає визначити, наскільки ефективні заходи забезпечення фінансової безпеки та чи потрібні коригування.

Процес оцінки можна поділити на кілька блоків для досягнення максимальної ефективності:

1. Визначення цілей та завдань оцінки: Перший крок полягає в чіткому визначенні мети та завдань, які мають бути досягнуті через оцінку.

2. Формування системи показників: Створення набору показників, які відображають ступінь досягнення поставлених цілей та завдань.

3. Розробка алгоритму проведення оцінки: Створення послідовності дій та процедур, які дозволять систематично провести оцінку.

4. Визначення періодичності та термінів: Встановлення частоти та строків, в які оцінка повинна проводитися.

5. Визначення методів збору та обробки інформації: Опис методів та джерел, які будуть використовуватися для отримання та обробки необхідної інформації.

Під час створення методичного підходу до оцінки рівня фінансової безпеки банківської установи можна враховувати тактичні і стратегічні пріоритети її розвитку.

Таблиця 1.3

Принципи методики оцінки фінансової безпеки

Принципи	Характеристика	Реалізація
Об'єктивність	Інформація повинна бути точною та надійною, а процес збору даних має бути детально продуманим і спрямованим на зменшення можливих неточностей і небезпек[16]	Чітке визначення джерел інформації, яка необхідна для процесу оцінки фінансової звітності, результатів експертного опитування
Всебічність	Оцінка банку враховує всі важливі характеристики та результати його діяльності. Відповідно до даного підходу, банк розглядається як складна система з функціональною та структурною структурою, де важливі взаємозв'язки та взаємозалежності між її складовими складовими є ключовими факторами [15]	Необхідно виділити компоненти фінансової безпеки та створити систему критеріїв для оцінки кожного з них, яка враховуватиме якісні та кількісні показники діяльності банку
Оперативність	Оцінка має активно впливати на функціонування банку та його результати, надаючи можливість для своєчасної реакції і коригування процесів. Відповідно до цього принципу, оцінка не повинна вимагати великих витрат часу та коштів для її застосування [9]	Для втілення цього принципу необхідно розробити комп'ютерну програму для розрахунку фінансової безпеки
Періодичність	Це вимагає систематичного проведення аналітичних досліджень з регулярністю (щорічно, щоквартально), при цьому враховуючи високу якість організації та планування аналітичних робіт [10]	Реалізується розробкою чіткого поетапного процесу оцінки

Джерело: побудовано на основі О.І.Барановський (методологія оцінки та забезпечення)

Розроблений "методичний підхід до оцінки фінансової безпеки банків" [1] призначений для запобігання серйозним кризам шляхом передчасного виявлення негативних тенденцій у функціонуванні банку та подальшого усунення можливих проблемних аспектів в його діяльності. Бачимо що за допомогою цього підходу можна оцінити рівень "фінансової безпеки банківських установ" комплексно як в теперішньому, так і в майбутньому часі.

В Україні, для оцінки можливостей посилення фінансової стійкості банку, часто використовується метод позиціонування кожної можливості на "матриці можливостей" (див. Таблицю 1.4).

Таблиця 1.4

Матриця можливостей фінансової безпеки банку

Ймовірність використання можливостей	Вплив на фінансово-кредитну організацію		
	Сильний	Помірний	Малий
Висока	«ВС»	«ВП»	«ВМ»
Середня	«СС»	«СП»	«СМ»
Низька	«НС»	«НП»	«НМ»

Джерело: на основі Д.І.Коваленко, В.В.Венгер

Матриця можливостей побудована наступним чином: зверху ми маємо рівні впливу можливостей на діяльність організації, які поділяються на сильні, помірні і малі. З боку знаходиться ймовірність використання можливостей банківською установою, яка поділяється на високу, середню і низьку. Таким чином, внутрішня структура матриці включає дев'ять полів можливостей, кожне з яких має свою унікальну цінність для організації.

Зокрема, можливості, що розташовуються в полях "ВС", "ВП" і "СС", є важливими для фінансово-кредитної організації і повинні бути обов'язково використовувани. Одночасно, можливості, які відносяться до полів "СМ", "НП" і

"НМ", можуть бути використані керівництвом при умові, що в організації існують достатні ресурси для їх реалізації

Базельські стандарти визначають ключові принципи регулювання та управління ризиками для банківської системи. Основна мета - забезпечити фінансову стійкість та відповідальність банків, сприяти уникненню фінансових криз і забезпечити довіру вкладників та інших учасників фінансового ринку.

Важливі аспекти Базельських стандартів в методиці визначення фінансової безпеки комерційних банків включають:

1. Капіталовкладення - Стандарти визначають вимоги до мінімального рівня капіталу, який банк повинен утримувати відносно свого ризикованого активу. Це сприяє створенню стійкої фінансової бази та забезпеченню здатності банку витримувати можливі фінансові труднощі.

2. Управління ризиками - Стандарти визначають вимоги до систем управління ризиками, включаючи кредитний, ліквідності та операційний ризики. Це спрямовано на покращення систем безпеки та зменшення можливостей виникнення негативних наслідків.

3. Ліквідність - Стандарти визначають вимоги щодо ліквідності та необхідності забезпечення банків достатніми резервами для вчасного виконання своїх фінансових зобов'язань.

4. Аналіз ризиків для кредитного портфеля - Банки повинні проводити детальний аналіз свого кредитного портфеля, враховуючи його ризиковані елементи та забезпечуючи належний рівень стійкості в умовах різноманітних фінансових умов.

Базельські стандарти допомагають банкам створювати ефективні системи управління ризиками, що є важливим аспектом фінансової безпеки. Вони створюють каркас для забезпечення стабільності та надійності банківської системи, що в свою чергу сприяє захисту інтересів вкладників, інших учасників ринку та економічної стійкості в цілому.

Під час першого етапу належить звернути увагу на різні аспекти, які впливають на фінансовий стан банку. Для того, щоб визначити рівень стійкості банку, ми повинні розглянути не тільки показники стабільності, але і показники ліквідності, які повністю відповідають стандартам "Базель III. Основні показники для оцінки фінансової стійкості банку включають:

1. Коефіцієнт левериджу банку [K1].

2. Коефіцієнт відношення боргу до "ЕБИТДА" (прибутку до вирахування відсотків, податків і амортизації) [K2].

По показникам ліквідності, ми повинні обов'язково розраховувати такі показники:

3. Показник поточної ліквідності [K3].

4. Показник абсолютної ліквідності [K4].

Для оцінки рівня фінансової безпеки як окремого комерційного банку, так і банківської системи в цілому, рекомендується використовувати "відносні показники", які є більш гнучкими у порівнянні з економічними нормативами. У цьому контексті універсальними методами "оцінки рівня фінансової безпеки" [5] є підходи, що базуються на використанні коефіцієнтів, які відображають різні фінансові аспекти діяльності банку. Кількість таких коефіцієнтів може варіюватися в залежності від підходів дослідника до вирішуваної проблеми, що призводить до розробки різноманітних таких показників.

Окрім кількісних моделей та методів оцінки рівня "фінансової безпеки банків і банківської системи", важливо враховувати підходи до оцінки якісних показників фінансової безпеки. Зокрема, це включає методи експертної оцінки, що базуються на опитуванні банківських фахівців. Такий підхід до "оцінки фінансової безпеки банків і банківських установ" [7] може доповнювати аналіз кількісних моделей і методів, оскільки в такій оцінці враховується суб'єктивний досвід та експертна думка спеціалістів.

Оцінка рівня безпеки банківської діяльності потребує створення різноманітних анкет та регулярного опитування компетентних експертів - це

може бути щомісячно, щоквартально або щорічно. Аналізуючи моделі та показники оцінки, пов'язаної з "фінансовою безпекою банківської системи", стає очевидним, що існує проблема вибору необхідної кількості показників для оптимального аналізу. Крім того, існує інша проблема - визначення найбільш важливих показників для "фінансової безпеки банків". Для визначення коефіцієнтів, моделей та методів оцінки фінансової безпеки банків і банківської системи, необхідно дотримуватися трьох ключових принципів: вимірності, прогнозованості та значущості.

1. Принцип вимірності передбачає, що будь-який обраний показник для аналізу банківської діяльності або функціонування банківської системи повинен бути конкретним та вимірюваним, незалежно від того, чи виражений в абсолютних, чи відносних одиницях виміру. Дані, необхідні для обчислення цього показника, також повинні бути доступні для дослідження.

2. Принцип прогнозованості вимагає забезпечити можливість прогнозування майбутнього розвитку обраного показника. Здатність до прогнозування є важливою, оскільки однією з основних вимог до ефективного управління будь-яким процесом є здатність передбачити його подальшу динаміку.

3. Принцип значущості вказує на необхідність враховувати значення обраного показника для оцінки фінансової безпеки банків та банківської системи. Показник повинен мати реальну важливість і відображати важливі аспекти фінансової стабільності.

Дотримання цих принципів сприяє розробці об'єктивних та надійних інструментів оцінки фінансової безпеки банків і банківської системи. Принцип значущості вимагає, щоб обраний показник був суттєвим для банківської діяльності і мав вагому роль у впливі на кількісні параметри цієї діяльності та загальну фінансову безпеку банку.

При виборі конкретних показників, необхідно враховувати досвід кризових ситуацій в економіці України та зовнішні загрози, що стоять перед вітчизняною

економікою. Це включає загрозу "гібридної війни", яка не обмежується лише військовими діями, але також включає підрив фінансової безпеки держави через присутність іноземного банківського капіталу. Вибір показників має відображати ці конкретні загрози та давати можливість ефективно реагувати на них у майбутньому. Враховуючи наведені позиції, важливо виділити певні показники, що відображають фінансову стійкість комерційних банків. Серед таких показників можна включити:

1. Адекватність регулятивного капіталу.
2. Показник базових ліквідних активів (включає активи з кінцевим строком погашення до 31 дня).
3. Широкий показник ліквідності (включає активи з кінцевим строком погашення до 1 року).
4. Показники простроченої заборгованості.
5. Обсяг відрахування в резерви за активними операціями.
6. Показники доларизації кредитів і депозитів.
7. Показники ефективності банківської діяльності, такі як ROA (прибутковість активів банку) та ROE (прибутковість акціонерного капіталу банку).

Прибутковість активів банку розраховується за допомогою двох основних показників:

1. ROA (Return on Assets) - Прибутковість активів банку. Цей показник визначає, який прибуток генерується банком відносно його загальних активів. Розраховується за формулою:

$$ROA = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{загальні активи}} \quad (1)$$

ROA показує, скільки грошей банк заробляє від кожного долара його активів.

2. ROE (Return on Equity) - Прибутковість акціонерного капіталу банку. Цей показник вимірює, який прибуток генерується банком відносно його власного капіталу, що належить акціонерам. Розраховується за формулою:

$$ROE = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{акціонерний капітал}} \quad (2)$$

ROE вказує на ефективність використання акціонерного капіталу та якість інвестицій для акціонерів.

Для оцінки "ефективності видатків" банку, використовується показник рівня їх "прибутковості" (RB), який розраховується за такою формулою:

$$RB = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{загальні видатки}} \quad (3)$$

Цей показник визначає, який прибуток банк отримує відносно загальних видатків. Він допомагає оцінити, наскільки ефективно банк управляє своїми ресурсами та контролює витрати у порівнянні з отриманим прибутком. Розрахунок RB допомагає банку та інвесторам оцінити його фінансову продуктивність та здатність до прибуткової діяльності.

Отже, методики визначення фінансової безпеки банків охоплюють усі процеси які проходять в різних функціональних напрямках банківської сфери. В результаті забезпечують системний погляд на фінансову безпеку, за допомогою якого виявляються слабкі та сильні сторони та створюється комплексний план розвитку.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ (ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК», АТ «КРЕДОБАНК» ТА «РАЙФФАЙЗЕН БАНК») ЗА 2020-2022 РОКИ

2.1. Стан фінансової безпеки комерційних банків

В даному дослідженні обрано три визначальних українських банки - ПАТ КБ "Приватбанк", АТ "Кредобанк" та "Райффайзен Банк", для проведення комплексної оцінки їхньої фінансової безпеки. Вибір цих банків обумовлено кількома ключовими факторами.

1. Розмір та Впливність: - "Приватбанк" є найбільшим банком в Україні за активами та впливовим гравцем на ринку. "Кредобанк" також є одним із великих українських банків, виступаючи у ролі системно важливої фінансової установи. "Райффайзен Банк" володіє значною репутацією як іноземний банк зі значним впливом на фінансовий ринок України.

2. Різноманітність портфеля послуг - Обрані банки володіють різноманітними портфелями послуг, включаючи роботу з корпоративними та роздрібними клієнтами, кредитування, лізинг, інвестиційні послуги, що дозволяє здійснити комплексну оцінку їхньої фінансової стійкості.

3. Використання Міжнародних Стандартів - Обрані банки активно застосовують міжнародні стандарти у своїй фінансовій діяльності, що робить можливим більш точну та порівняльну оцінку їхньої фінансової безпеки.

Український банк "ПриватБанк" є найбільшим за розмірами активів в країні та визнаним лідером на роздрібному банківському ринку. Заснований 19 березня 1992 року, банк став піонером в інтродукції сучасних цифрових банківських послуг в Україні [51].

Важливим кроком було впровадження унікальних технологічних рішень, які надають клієнтам можливість скористатися більшістю банківських послуг

дистанційно через платформу "Приват24". Банк не лише відзначається розмірами своїх активів, але й активно розвивається в сфері технологій, сприяючи зручності та доступності банківських послуг для своїх клієнтів.

"ПриватБанк" володіє другою за чисельністю мережею відділень та найбільшою мережею банкоматів і терміналів серед усіх банків України. На липень 2022 року у їхній мережі функціонує понад 7 тисяч банкоматів, 11 тисяч платіжних терміналів та понад 250 тисяч торговельних POS-терміналів.

Навіть більше, національна мережа банківського обслуговування "ПриватБанку" налічує понад 1 200 відділень. Банк гордо посідає позицію найбільшого емітента і еквайра електронних платіжних засобів в Україні. Серед досягнень також система грошових переказів "PrivatMoney" та найпопулярніші в Україні платіжні сервіси "Приват24" та "LiqPay", які є власністю банку.

Для оцінки рівня фінансової стійкості банку за допомогою кількісних методів рекомендується використовувати скорингову методику. Основою цього підходу є розрахунок балів, який здійснюється на основі оцінок фінансових коефіцієнтів і показників.

Кожен банк прагне знайти баланс між прибутковістю та ризиком, які мають пряму взаємозалежність. Іншими словами, при свідомому прийнятті великих ризиків, банк сподівається на значний прибуток. Проте слід враховувати, що при великих ризиках і великому прибутку фінансова стійкість банку залежить від різноманітних факторів. Це може призвести до неплатоспроможності та, в кінцевому підсумку, до банкрутства.

Отримання значних обсягів прибутку, що можливе при високому рівні ризиків, повинно бути узгоджене з розглядом багатьох аспектів. З іншого боку, отримання невеликих обсягів прибутку за низького рівня ризиків може порушити ефективність діяльності даного банку, оскільки саме прибуток є ключовим показником ефективності його роботи [18].

У таблиці 2.1 представлені показники ефективності, їх формули та короткий опис. Річна фінансова звітність ПАТ КБ «ПриватБанк» за 2020–2022 роки дозволяє розрахувати коефіцієнти ефективності, які наведено в таблиці 2.2.

Розрахунки показників, що відображають рівень захищеності ПАТ КБ «ПриватБанк» у період з 2020 по 2022 роки, представлені в таблиці 2.4. Виявлено, що хоча рівень захищеності банку є недостатнім, спостерігається тенденція до його збільшення.

Для оцінки фінансової безпеки банку використовується комплексна методика з інтегральним значенням, яке може складати до 130 балів - максимум 10 балів на кожен з розглянутих показників.

У зусиллях усунення недоліків методики, пов'язаних з жорсткою прив'язкою до нормативних значень та недостатнім врахуванням динаміки зміни показників, використовується концепція "сірої зони", яка враховує значення показника, що важко однозначно оцінити. З цією метою розглядається інтервал $\pm 10\%$ від нормативного значення, що представлено у таблиці для кожного показника.

Для урахування динаміки показників використовуються додаткові бали. Якщо динаміка показника позитивна, додається 1 бал до поточної кількості балів за цим показником. У випадку, коли показник досягає максимального значення, додавання балів не відбувається. За від'ємною динамікою відбувається віднімання одного бала.

Результатами аналізу банк може отримати одну з трьох оцінок рівня фінансової безпеки: критичний (менше 80 балів), недостатній (80–110 балів), достатній (110–130 балів). Критична оцінка вказує на серйозне порушення рівня фінансової безпеки банку. Недостатня оцінка свідчить про наявність проблем у діяльності банку, які можуть стати причиною кризи в майбутньому. Достатня оцінка вказує на задовільний рівень фінансової безпеки банку [21].

Використання інструментарію скоринг-методики для вимірювання рівня фінансової безпеки не лише дозволяє виявляти початкові етапи кризових ситуацій, але й визначає їхні причини.

Таблиця 2.1

Рахунок коефіцієнтів ефективності діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк»

Назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Порогове значення	Відносна зміна в %	
					2021-2020	2022-2021
Коефіцієнти ефективності						
1. Рентабельність активів, %	6,35	8,73	5,58	1,5%	37,46	-36,08
2. Рівень процентної маржі (чиста процентна маржа), %	5,65	7,31	7,39	5,0%	29,47	1,09
3. Ефективність роботи банку (коефіцієнт окупності витрат доходами), частка од.	1,68	1,78	2,03	>1	5,95	14,04
4. Ефективність операцій з процентними коштами, частка од.	2,81	5,48	11,59	>1	95,02	111,4
5. Ефективність комісійної діяльності, частка од.	2,11	2,96	2,63	>1	40,28	-11,15
6. Прибуток на одного співробітника (продуктивність праці середньорічного працівника), тис. грн/чол.	1,105	1,710	1,677	11000 грн/чол	54,71	-1,93

Джерело: побудовано автором на основі [23, додаток А,Б,В]

На основі аналізу коефіцієнтів ефективності діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк» можна зробити наступні висновки:

1. Рентабельність активів:

- У 2020 році рентабельність активів становила 6,35%, у 2021 році зросла до 8,73%, але у 2022 році впала до 5,58%. Це свідчить про зміну ефективності використання активів банку. Відносна зміна від 2020 до 2021 року склала позитивних 37,46%, але від 2021 до 2022 року відбулося впадання на 36,08%. Велика відносна зміна може вказувати на нестабільність фінансового стану банку.

2. Рівень процентної маржі:

- Чиста процентна маржа відобразила зростання з 5,65% у 2020 році до 7,31% у 2021 році, але трохи зменшилася у 2022 році до 7,39%. Відносна зміна в цьому показнику показує росту на 29,47% від 2020 до 2021 року та далі зростання на 1,09% від 2021 до 2022 року.

3. Ефективність роботи банку:

- Коефіцієнт окупності витрат доходами показав зростання від 1,68 до 1,78 у 2021 році та подальше збільшення до 2,03 у 2022 році. Відносна зміна в цьому показнику становить 5,95% від 2020 до 2021 року та 14,04% від 2021 до 2022 року, що свідчить про поліпшення ефективності управління витратами та доходами банку.

4. Ефективність операцій з процентними коштами:

- Цей показник вказує на значний ріст ефективності управління процентними коштами від 2,81 у 2020 році до 11,59 у 2022 році. Відносна зміна становить значних 95,02% від 2020 до 2021 року та 111,4% від 2021 до 2022 року, що може свідчити про успішність банку у цій сфері.

5. Ефективність комісійної діяльності:

- Показник ефективності комісійної діяльності зросли від 2,11 у 2020 році до 2,96 у 2021 році, але трошки зменшилися до 2,63 у 2022 році. Відносна зміна

складає 40,28% від 2020 до 2021 року та -11,15% від 2021 до 2022 року, що може свідчити про варіативність у цьому напрямі.

6. Прибуток на одного співробітника:

- Показник прибутку на одного співробітника показав зростання від 1,105 у 2020 році до 1,710 у 2021 році, але зменшився до 1,677 у 2022 році. Відносна зміна складає 54,71% від 2020 до 2021 року та -1,93% від 2021 до 2022 року.

Висновок: Загальна картина показників ефективності банку свідчить про відмінності в динаміці різних аспектів його діяльності. Хоча деякі показники покращилися, інші показують зниження.

Таблиця 2.2

Розрахунок показників, що характеризують рівень захищеності ПАТ КБ «ПриватБанк» у 2020–2022 рр.

Назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Порогове значення	Відносна зміна у %	
					2021-2020	2022-2021
Коефіцієнти захищеності						
1. Ліквідність (миттєва), %	15,16	15,77	19,9	>20%	0,61	4,13
2. Коефіцієнт проблемних кредитів, %	2,08	2,54	2,61	<5%	22,12	2,42
3. Коефіцієнт кредитних ризиків, частка од.	5,4	9,7	9,2	<1%	79,63	5,43
4. Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань (коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель), частка од	0,1667	0,2039	0,141	0,53-0,90	22,31	44,68
5. Коефіцієнт достатності капіталу, %	13,8	16,59	10,68	>10%	2,79	-5,91
6. Загальна валютна позиція, %	9,627	10,376	11,232	<30%	7,79	8,26

Джерело: побудовано автором на основі річної звітності банку.

Висновок до таблиці рівня захищеності ПАТ КБ "ПриватБанк" у 2020–2022 рр

1. Ліквідність (миттєва).

- У 2020 році ліквідність становила 15,16%, що знаходиться нижче порогового значення 20%.

- У 2021 році відбулося покращення, досягнувши 15,77%, але все ще залишається нижчою від порогового значення.

- У 2022 році ліквідність різко збільшилася до 19,9%, підвищившись вище порогового значення.

2. Коефіцієнт проблемних кредитів.

- З 2020 по 2022 рік коефіцієнт проблемних кредитів зріс незначно, але залишається на відносно низькому рівні, становлячи 2,61% в 2022 році, що менше порогового значення 5%.

3. Коефіцієнт кредитних ризиків, частка од.

- Коефіцієнт кредитних ризиків зростає з 5,4% у 2020 році до 9,2% у 2022 році. Це, хоча і є збільшенням, залишається нижче порогового значення 1%.

4. Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань (коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель), частка од.

- Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань зріс від 0,1667 до 0,141, виходячи за межі порогового діапазону 0,53-0,90. Це може вказувати на більш ефективне використання залучених коштів у кредитному портфелі.

5. Коефіцієнт достатності капіталу.

- У 2021 році капіталовкладення виглядали досить стійко, перевищуючи порогове значення 10%.

- Однак у 2022 році відбулося значне зниження до 10,68%, що, тим не менш, залишається в межах порогового значення

6. Загальна валютна позиція.

- Загальна валютна позиція зростає з 9,627% у 2020 році до 11,232% у 2022 році, що залишається нижче порогового значення 30%.

У цілому, ПАТ КБ "ПриватБанк" демонструє відносно високий рівень фінансової захищеності, не дивлячись на деякі зміни в окремих показниках у 2022 році. Збільшення ліквідності та помірне зростання кредитних ризиків є чинниками, на які варто звернути увагу для подальшого аналізу та управління ризиками.

Таблиця 2.3

**Розрахунок інтегрального показника фінансової безпеки ПАТ КБ
«ПриватБанк» у 2020-2022рр., балів**

Назва показника	2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	Розрахована величина	Кількість балів	Розрахована величина	Кількість балів	Розрахована величина	Кількість балів
Рентабельність активів	6,35	10+1	8,73	10+1	5,58	10+1
Рівень процентної маржі (чиста процентна маржа)	5,65	10	7,31	10+1	5,0	0
Ефективність роботи банку	1,68	10	1,78	10	2,03	10+1
Ефективність операцій з процентними коштами	2,81	10	5,48	10	11,59	10
Ефективність комісійної діяльності	2,11	10+1	2,96	10	2,63	10
Прибуток на одного співробітника	1,105	10	1,710	10	1,677	10
Ліквідність (миттєва)	1,16	0	1,19	0	1,11	0
Коефіцієнт проблемних кредитів	2,08	10+1	2,54	10+1	2,48	10+1
Коефіцієнт кредитних ризиків	5,4	0	9,7	0-1	9,2	0-1
Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань	0,624	10	0,612	7,5	0,0614	7,5
Коефіцієнт достатності капіталу	19,4	10+1	20,7	10+1	22,3	10+1

Продовження таблиці 2.3

Співвідношення отриманих і виданих міжбанківських кредитів	-	-	-	-	-	-
Загальна валютна позиція, %	9,627	10+1	10,376	10+1	11,232	10+1
Інтегральний показник фінансової безпеки (сума балів)	-	105	-	102,5	-	102,5

Джерело: побудовано автором на основі річної звітності банку.

На основі наданих даних за таблицею розрахунку інтегрального показника фінансової безпеки ПАТ КБ "ПриватБанк" у 2020-2022 роках можна зробити наступні висновки:

1. Загальний стан фінансової безпеки: Інтегральний показник фінансової безпеки за розглянутий період зберігається на рівні відносно високих значень, варіюючись в межах 102.5-105 балів. Це свідчить про те, що банк має стабільні фінансові показники та здатність ефективно управляти різними аспектами своєї діяльності.

2. Рентабельність та чиста процентна маржа: Рентабельність активів та чиста процентна маржа вказують на те, що банк вдається генерувати дохід з використання своїх ресурсів та операцій з процентами. Однак, зауважується спад рентабельності активів у 2022 році, що може вимагати уваги та аналізу причин.

3. Ефективність операцій: Ефективність роботи банку та ефективність операцій з процентними коштами покращувалися протягом розглянутого періоду. Це свідчить про те, що банк управляє своєю діяльністю ефективно та збільшує обсяги операцій.

4. Кредитні ризики та ліквідність: Коефіцієнти проблемних кредитів та кредитних ризиків залишаються на рівнях, що вказують на невеликий ризик для

банку. Ліквідність банку також залишається на високому рівні, що є позитивним показником його фінансової стійкості.

5. Капіталізація та забезпеченість капіталом: Коефіцієнт достатності капіталу збільшується протягом років, що свідчить про те, що банк має достатньо капіталу для покриття можливих ризиків та операцій. Це створює певний запас стійкості та захищає банк від негативних впливів.

Загалом, можна зробити висновок, що ПАТ КБ "ПриватБанк" показує стабільні та позитивні фінансові результати, але слід звернути увагу на фактори, які можуть впливати на рентабельність активів, а також продовжувати уважно моніторити кредитні ризики та ефективність операцій.

Використання інструментарію скоринг-методики для оцінки рівня фінансової стійкості дозволяє банкам не лише виявляти початкові прояви кризових ситуацій, а й визначати їх причини. Крім того, цей підхід дозволяє виявляти ефективні рушії та методи для нейтралізації криз, що забезпечує додатковий захист фінансового стану банку. Аналіз та оцінка факторів, що впливають на фінансову безпеку, стають ключовим етапом в управлінні ризиками та прийнятті стратегічних рішень у сфері фінансів.

Далі перейдемо до дослідження АТ «КРЕДОБАНК.

Кредобанк — український банк, заснований у 1990 році з головним офісом у Львові. Він належить на 100% найбільшому державному банку Польщі РКО Bank Polski і є найбільшим польським інвестиційним проектом в українському банківському секторі. Мережа обслуговування Кредобанка складається з центрального філіалу та приблизно 102 відділень у більшості областей України.

"Кредобанк" є членом Асоціації українських банків, Українського кредитно-банківського союзу, Першої Фондової Торгової Системи, Київської міжбанківської валютної біржі та міжнародних платіжних систем MasterCard Worldwide і Visa International, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. ПАТ

"Кредобанк" входить до єдиної Всеукраїнської мережі банкоматів "Радіус", яка включає 24 банки-учасники з понад 2000 банкоматів по всій території України.

Таблиця 2.4

**Розрахунок коефіцієнтів ефективності діяльності» АТ «КРЕДОБАНК у
2020–2022рр.**

Назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Порогове значення	Відносна зміна в %	
					2021-2020	2022-2021
Коефіцієнти ефективності						
1.Рентабельність активів, %	2,11	2,40	2,39	1,5%	13,74	0,42
2. Рівень процентної маржі (чиста процентна маржа), %	6,42	5,93	6,24	5,0%	8,27	5,93
3. Ефективність роботи банку (коефіцієнт окупності витрат доходами), частка од.	2,41	3,65	3,33	>1	34,25	9,6
4. Ефективність операцій з процентними коштами, частка од.	3,51	3,65	3,33	>1	3,99	8,77
5. Ефективність комісійної діяльності, частка од.	3,92	3,87	3,28	>1	1,29	18,0
6. Прибуток на одного співробітника (продуктивність праці середньорічного працівника), тис. грн/чол.	265,84	415,27	449,63	11,00 тис. грн/чол.	36,96	7,62

Джерело: побудовано автором на основі річної звітності банку.

Загальний аналіз коефіцієнтів ефективності діяльності АТ «КРЕДОБАНК» в період з 2020 по 2022 роки дозволяє зробити наступні висновки:

1. Рентабельність активів (%):

- У 2020 році рентабельність активів становила 2.11%, у 2021 році вона зросла до 2.40%, але у 2022 році знизилася до 2.39%. Це свідчить про те, що банк має високу рентабельність, але в 2022 році її зростання вповільнилося.

2. Рівень процентної маржі (%):

- Рівень процентної маржі зменшився у 2021 році, але відновився і зрос до 6.24% у 2022 році. Це може вказувати на ефективне управління процентними операціями банку у звітному періоді.

3. Ефективність роботи банку:

- Коефіцієнт окупності витрат доходами суттєво зросла, перевищуючи порогове значення. Це означає, що банк витрачає менше, але отримує більше доходу, що є позитивним показником ефективності.

4. Ефективність операцій з процентними коштами:

- Ефективність операцій з процентними коштами також виявляє позитивні тенденції. Коефіцієнт зростав у 2021 році, але трошки зменшився у 2022 році, проте залишається вищим за порогове значення.

5. Ефективність комісійної діяльності:

- У 2022 році ефективність комісійної діяльності помітно зменшилася, що може свідчити про неефективне управління цим напрямком. Треба звернути увагу на оптимізацію комісійних витрат.

6. Прибуток на одного співробітника:

- Продуктивність праці значно зросла, досягнувши 449.63 тис. грн/чол. у 2022 році. Це свідчить про ефективне використання людських ресурсів та можливо про впровадження ефективних бізнес-процесів.

Загалом, банк показує стабільний ріст в багатьох показниках, проте деякі зниження в ефективності були виявлені у галузі комісійної діяльності та рентабельності активів у 2022 році.

**Розрахунок показників, що характеризують рівень захищеності АТ
«КРЕДОБАНК» у 2020–2022 рр.**

Назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Порогове значення	Відносна зміна у %	
					2021-2020	2022-2021
1.Ліквідність (миттєва), %	7,02	10,23	12,36	>20%	45,73	20,81
2.Коефіцієнт проблемних кредитів, %	2,08	2,43	2,32	<5%	16,83	-4,53
3.Коефіцієнт кредитних ризиків, частка од.	6,3	7,7	6,32	<1%	22,22	-17,92
4.Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань (коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель), частка од	0,6013	0,5750	0,3587	0,53-0,90	-4,37	-37,61
5.Коефіцієнт достатності капіталу, %	20,3	21,5	24,6	>10%	5,91	14,42
6.Загальна валютна позиція, %	8,378	9,342	10,276	<30%	11,50	10,00

Джерело: побудовано автором на основі річної звітності банку.

Загальний висновок щодо рівня захищеності АТ "КРЕДОБАНК" можна зробити на основі аналізу показників за 2020–2022 роки.

1. Ліквідність (миттєва):

- У 2020 році ліквідність становила 7,02%, у 2021 році зросла до 10,23%, а в 2022 році ще більше збільшилася до 12,36%.

- Відносна зміна за 2021-2020 роки склала 45,73%, а за 2022-2021 роки - 20,81%.

- За обома періодами ліквідність перевищує порогове значення ($>20\%$), що свідчить про високий рівень готовності банку до покриття своїх зобов'язань.

2. Коефіцієнт проблемних кредитів:

- За 2020-2022 роки коефіцієнт проблемних кредитів залишався нижче порогового значення ($<5\%$).

- Відносна зміна за 2021-2020 роки становить $16,83\%$, а за 2022-2021 роки відбулася позитивна динаміка зменшення на $-4,53\%$.

3. Коефіцієнт кредитних ризиків:

- Коефіцієнт кредитних ризиків також залишався нижче встановленого порогового значення ($<1\%$).

- Відносна зміна за 2021-2020 роки становить $22,22\%$, а за 2022-2021 роки відбулася негативна динаміка зменшення на $-17,92\%$.

4. Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань:

- За 2020-2022 роки коефіцієнт співвідношення зменшився, перевищивши порогове значення у 2022 році ($-37,61\%$ за 2022-2021 роки).

- Це може вказувати на зменшення активності використання залучених коштів у кредитний портфель.

5. Коефіцієнт достатності капіталу:

- Коефіцієнт достатності капіталу зросла протягом розглянутого періоду.

- У 2022 році він перевищив порогове значення ($>10\%$), що свідчить про високий рівень капіталізації банку.

6. Загальна валютна позиція:

- Загальна валютна позиція також зросла, але залишалася нижче порогового значення ($<30\%$).

- Відносна зміна за 2022-2021 роки склала $10,00\%$.

У цілому, АТ "КРЕДОБАНК" демонструє стабільні показники ліквідності, кредитної якості та капіталізації, що вказує на його високий рівень захищеності протягом розглянутого періоду.

Розрахунок інтегрального показника фінансової безпеки АТ

«КРЕДОБАНК у 2020–2022 рр., балів

Назва показника	2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	Розрахована величина	Кількість балів	Розрахована величина	Кількість балів	Розрахована величина	Кількість балів
Рентабельність активів	2,11	10	2,40	10	2,39	10
Рівень процентної маржі (чиста процентна маржа)	6,42	10	5,93	10	6,24	10
Ефективність роботи банку	2,41	10	3,65	10	3,33	10
Ефективність операцій з процентними коштами	3,51	10	3,65	10	3,33	10
Ефективність комісійної діяльності	3,92	10	3,87	10	3,28	10
Прибуток на одного співробітника	265,84	10	415,27	10	449,63	10
Ліквідність (миттєва)	7,02	0	10,23	0	12,36	0
Коефіцієнт проблемних кредитів	2,08	10	2,43	10	2,32	10
Коефіцієнт кредитних ризиків	6,3	0	7,7	0	6,32	0
Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань	0,6013	10	0,5750	7,5	0,3587	0
Коефіцієнт достатності капіталу	20,3	10	21,5	10	24,6	10
Співвідношення отриманих і виданих міжбанківських кредитів	-	-	-	-	-	-

Продовження таблиці 2.6

Загальна валютна позиція, %	8,378	10	9,342	10	10,276	10
Інтегральний показник фінансової безпеки (сума балів)	-	100	-	97,5	-	90

Джерело: побудовано автором на основі річної звітності банку.

Інтегральний показник фінансової безпеки визначається сумою балів за рядом ключових показників. Давайте проаналізуємо показники фінансової безпеки АТ "КРЕДОБАНК" за 2020-2022 роки та робимо висновок:

1. Рентабельність активів: Рентабельність активів зросла з 2,11 в 2020 році до 2,39 в 2022 році. Це свідчить про ефективне використання активів для генерації прибутку.

2. Рівень процентної маржі: Зниження чистої процентної маржі від 6,42 до 6,24 може свідчити про певні труднощі в управлінні витратами чи зменшення ефективності управління процентними операціями.

3. Ефективність роботи банку: Ефективність роботи банку показує позитивний тренд, зростаючи з 2,41 в 2020 році до 3,33 в 2022 році.

4. Ліквідність (миттєва): Ліквідність значно зросла від 7,02 до 12,36, що свідчить про здатність банку швидко забезпечити готівкою свої зобов'язання.

5. Коефіцієнт кредитних ризиків: Загальний коефіцієнт кредитних ризиків показує стабільний тренд з 6,3 в 2020 році до 6,32 в 2022 році.

6. Коефіцієнт достатності капіталу: Коефіцієнт достатності капіталу зросла з 20,3 до 24,6, що є позитивним сигналом щодо фінансової стійкості банку.

7. Загальна валютна позиція: Загальна валютна позиція також зросла, що може вказувати на збільшення валютних резервів та зниження валютного ризику.

За загальним підсумком, банк виявляє стійкий фінансовий стан, з позитивними тенденціями у багатьох ключових областях. Інтегральний показник

фінансової безпеки також підтверджує високий рівень фінансової стійкості банку, здатного витримувати можливі фінансові труднощі.

Далі проведемо дослідження «Райффайзен Банк».

Таблиця 2.7

**Розрахунок коефіцієнтів ефективності діяльності «Райффайзен Банк» у
2020–2022 рр.**

Назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Порогове значення	Відносна зміна в %	
					2021-2020	2022-2021
Коефіцієнти ефективності						
1. Рентабельність активів, %	1,5	3,85	2,34	1,5%	156,67	64,53
2. Рівень процентної маржі (чиста процентна маржа), %	1,89	1,61	1,56	5,0%	14,81	3,11
3. Ефективність роботи банку (коефіцієнт окупності витрат доходами), частка од.	1,25	0,07	1,84	>1	-94	25,35
4. Ефективність операцій з процентними коштами, частка од.	4,00	5,13	5,64	>1	28,25	9,94
5. Ефективність комісійної діяльності, частка од.	1,84	1,67	1,64	>1	-9,24	-1,80
6. Прибуток на одного співробітника (продуктивність праці середньорічного працівника), тис. грн/чол.	616,25	161,92	232,3 2	11,00 тис. грн/чол.	-73,30	43,49

Джерело: побудовано автором на основі річної звітності банку та [25].

З таблиці можна зробити наступні висновки щодо ефективності діяльності "Райффайзен Банк" у 2020–2022 роках:

1. Рентабельність активів:

- За 2020 та 2021 роки банк показував високий рівень рентабельності активів, перевищуючи порогове значення (1,5%) і збільшуючи відносну зміну на 156,67% в 2021 році.

- У 2022 році рентабельність зменшилася, але залишалася вище порогового значення.

2. Рівень процентної маржі:

- Незважаючи на зменшення чистої процентної маржі в 2022 році, банк все ще утримує високий рівень, перевищуючи порогове значення (5,0%) у всіх трьох роках.

3. Ефективність роботи банку:

- Коефіцієнт окупності витрат доходами суттєво зменшився в 2021 році, перевищуючи порогове значення 1. Проте, у 2022 році відбулося суттєве покращення, досягнувши значення 1,84.

4. Ефективність операцій з процентними коштами:

- Частка операцій з процентними коштами вище порогового значення (>1) у всіх роках.

- Значення зростають, що свідчить про збільшення ефективності управління процентними ресурсами.

5. Ефективність комісійної діяльності:

- Хоча ефективність комісійної діяльності зменшилася в 2022 році, вона залишається вищою за порогове значення у всіх роках.

6. Прибуток на одного співробітника:

- Продуктивність праці середньорічного працівника відзначилася різким зменшенням у 2021 році, але відновилася та зросла в 2022 році, що може свідчити про ефективне управління робочими ресурсами.

В цілому, "Райффайзен Банк" показує високу ефективність у своїй діяльності, з важливим покращенням в 2022 році після зменшення в 2021 році.

Таблиця 2.8

**Розрахунок показників, що характеризують рівень захищеності
«Райффайзен Банк» у 2020–2022 рр**

Назва показника	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Порогове значення	Відносна зміна у %	
					2021-2020	2022-2021
1.Ліквідність (миттєва), %	7,33	10,34	12,43	>20%	41,08	20,24
2.Коефіцієнт проблемних кредитів, %	2,08	2,34	2,42	<5%	12,5	3,42
3.Коефіцієнт кредитних ризиків, частка од.	5,3	9,3	9,34	<1%	75,47	0,43
4.Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань (коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель), частка од	0,602	0,667	0,723	0,53-0,90	10,80	8,39
5.Коефіцієнт достатності капіталу, %	21,3	23,8	25,4	>10%	11,74	6,72
6.Загальна валютна позиція, %	8,386	9,375	10,875	<30%	11,77	16,0

Джерело: побудовано автором на основі річної звітності банку.

Оцінюючи показники Райффайзен Банку за 2020–2022 роки, можна зробити такі висновки:

1. Ліквідність (миттєва), %:

- За три роки ліквідність зросла з 7,33% до 12,43%, що вказує на покращення спроможності банку виручати гроші для покриття своїх зобов'язань.

- Відносна зміна у 2021-2020 рр. складає 41,08%, а у 2022-2021 рр. - 20,24%, що свідчить про значний приріст у порівнянні з попередніми періодами.

2. Коефіцієнт проблемних кредитів, %:

- Коефіцієнт проблемних кредитів зріс з 2,08% у 2020 р. до 2,42% у 2022 р., але залишається нижче порогового значення 5%, що свідчить про відсутність серйозних проблем.

3. Коефіцієнт кредитних ризиків, частка од.:

- Цей коефіцієнт також показує зростання з 5,3% у 2020 р. до 9,34% у 2022 р., але залишається нижче порогового значення 1%.

4. Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань (коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель), частка од.:

- Зменшення цього коефіцієнта з 0,602 у 2020 р. до 0,723 у 2022 р. може свідчити про збільшення ризиків використання залучених коштів в кредитному портфелі, але значення залишаються в межах рекомендованого діапазону 0,53-0,90.

5. Коефіцієнт достатності капіталу, %:

- Коефіцієнт достатності капіталу зріс з 21,3% у 2020 р. до 25,4% у 2022 р. і перевищує порогове значення 10%, що свідчить про достатній капітал для покриття ризиків.

6. Загальна валютна позиція, %:

- Загальна валютна позиція зросла з 8,386% у 2020 р. до 10,875% у 2022 р., що залишається нижче порогового значення 30%.

Загалом, банк демонструє позитивні тенденції у багатьох аспектах, таких як ліквідність, коефіцієнт достатності капіталу, і утримується в межах прийнятних значень для інших показників.

Розрахунок інтегрального показника фінансової безпеки «Райффайзен Банк» у 2020–2022 рр., балів

Назва показника	2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	Розрахована величина	Кількість балів	Розрахована величина	Кількість балів	Розрахована величина	Кількість балів
Рентабельність активів	1,5	0	3,85	10	2,39	10
Рівень процентної маржі (чиста процентна маржа)	1,89	0	1,61	0	1,561	0
Ефективність роботи банку	1,25	10	0,07	0	1,84	10
Ефективність операцій з процентними коштами	4,00	10	5,13	10	6,64	10
Ефективність комісійної діяльності	1,84	10	1,67	10	1,64	10
Прибуток на одного співробітника	616,25	10	161,92	10	232,32	10
Ліквідність (миттєва)	7,33	0	10,34	0	12,43	0
Коефіцієнт проблемних кредитів	2,08	10	2,34	10	2,42	10
Коефіцієнт кредитних ризиків	5,3	0	9,3	0	9,34	0
Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань	0,602	10	0,667	7,5	0,723	7,5
Коефіцієнт достатності капіталу	21,3	10	23,8	10	25,4	10
Співвідношення отриманих і виданих міжбанківських кредитів	-	-	-	-	-	-

Продовження таблиці 2.9

Загальна валютна позиція, %	8,386	10	9,375	10	10,875	10
Інтегральний показник фінансової безпеки (сума балів)	-	80	-	87,5	-	87,5

Джерело: побудовано автором на основі річної звітності банку.

За результатами аналізу таблиці і розрахунку інтегрального показника фінансової безпеки банку "Райффайзен" за період 2020–2022 років можна зробити наступні висновки:

1. Загальна тенденція:

- Фінансова безпека банку зросла з 80 балів у 2020 році до 87,5 балів у 2021 і 2022 роках. Це свідчить про покращення фінансового стану банку протягом вказаного періоду.

2. Рентабельність:

- Рентабельність активів зросла в 2021 році, але трохи знизилася в 2022 році. Все ще залишається на високому рівні.

3. Маржі та ефективність:

- Процентна маржа залишалася стабільною на високому рівні протягом трьох років.

- Ефективність роботи банку та операцій з процентними коштами покращилася в 2022 році.

4. Ліквідність та кредитні ризики:

- Ліквідність банку зросла протягом усього періоду, що свідчить про його здатність виконати фінансові зобов'язання.

- Коефіцієнти проблемних кредитів і кредитних ризиків залишаються на прийнятному рівні.

5. Капітал та фінансова усталеність:

- Капітал банку зростає протягом трьох років, що вказує на його фінансову стійкість.

6. Інші фактори:

- Співвідношення кредитів і зобов'язань та загальна валютна позиція також вказують на деяке покращення фінансової структури банку.

Узагальнюючи, фінансова безпека "Райффайзен Банк" виявляється на високому рівні за різноманітними показниками протягом 2020–2022 років. Покращення багатьох показників свідчать про успішну фінансову стратегію банку та його здатність адаптуватися до змін у фінансовому середовищі.

Отже, загальна картина показників ефективності ПАТ КБ "ПриватБанк" вказує на різноманіття динаміки його фінансових показників протягом розглянутого періоду. Деякі аспекти діяльності банку покращилися, в той час як інші показують зниження. Хоча ліквідність банку зростала, досягаючи значення 12,36% у 2022 році, що перевищує порогове значення, і рентабельність активів залишалася стабільною, інші показники, такі як кредитні ризики, показали помітне зростання. У цілому, ПАТ КБ "ПриватБанк" демонструє відносно високий рівень фінансової захищеності. Однак збільшення кредитних ризиків є фактором, який вимагає уважного аналізу та управління ризиками. Підвищення ліквідності свідчить про здатність банку ефективно управляти фінансовими ресурсами. Можна зробити висновок, що ПАТ КБ "ПриватБанк" показує стабільні та позитивні фінансові результати. Однак для забезпечення подальшого успіху, банк повинен уважно моніторити фактори, що можуть впливати на рентабельність активів, і продовжувати вдосконалювати стратегії управління кредитними ризиками та ефективністю операцій. За аналізом фінансових показників АТ "КРЕДОБАНК" за 2020–2022 рр., можна зробити наступний висновок АТ "КРЕДОБАНК" демонструє стійкий фінансовий стан з позитивними тенденціями у багатьох ключових областях. Фінансова безпека банку підтверджена аналізом його фінансових показників та інтегральним показником, що свідчить про його готовність до викликів у фінансовому секторі.

2.2. Виявлення та оцінка ризиків у діяльності комерційних банків (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»)

Банківська діяльність, за своєю природою, несе певні ризики, що виникають у зв'язку з різноманітними обставинами. Зокрема, в умовах глобалізації проблематика ризиків та їх оцінки стає особливо актуальною. Питання виникнення ризиків у сфері банківської діяльності є постійним, оскільки кредити залишаються найприбутковішими банківськими активами. Це, в свою чергу, означає, що висока дохідність завжди супроводжується підвищеним ризиком.

Далі визначемо кредитний ризик для ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк».

Таблиця 2.10

Динаміка кредитного портфеля ПАТ «КБ «ПриватБанк» у 2020–2022 рр.

Рік	2020	2021	2022
Розмір кредитного портфеля	55 021	68 218	68 084

Джерело: створено автором на основі річної звітності ПриватБанку

Можемо спостерігати, що протягом трьох років, від 2020 до 2022 року, спостерігається стале та істотне зростання розміру кредитного портфеля ПАТ «КБ «ПриватБанк». У 2020 році розмір кредитного портфеля становив 55 021 мільйон, що підтверджує активність кредитної діяльності.

Протягом 2021 року цей показник значно збільшився до 68 218 мільйонів, що вказує на продовження позитивної динаміки та здатність банку залучати нових клієнтів.

У 2022 році розмір кредитного портфеля залишався високим на рівні 68 084 мільйони, зазначаючи незначне зниження порівняно з попереднім роком. Проте,

навіть при цьому зниженні, відзначається високий рівень стійкості та надійності банку в кредитуванні.

У відсотковому виразі, за період з 2020 по 2021 рік відбулося зростання на приблизно 24%, а у порівнянні з 2021 по 2022 рік, спостерігається невелике зниження на приблизно 0.2%. Усе ж таки, загальний тренд залишається позитивним, відзначаючи стабільність та надійність ПАТ «КБ «ПриватБанк» у сфері кредитування.

Таблиця 2.11

Кредити та аванси клієнтам ПАТ «КБ «ПриватБанк» за 2020-2022 рр., млн грн, на початок року

Показники	2020	2021	2022
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремих портфель	164 332	163 513	167 931
Кредити юридичним особам	5 509	4 091	5 340
Кредити фізичним особам – кредитні картки	40 609	45 314	46 593
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	9 566	9 858	3 912
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3 500	5 343	3 880
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	35	394	328
Кредити фізичним особам – інші кредити	129	83	26
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	6 859	11 903	21 311
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – юридичні особи	588	267	162
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – фізичні особи	1 052	735	364
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом підприємства малого та середнього бізнесу (МСП)	517	1 067	649
Придбані/створені знецінені кредити	76	-	-

Продовження таблиці 2.11

Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	232 772	242 568	250 496
Мінус: резерв на знецінення кредитів	177 751	174 350	182 412
Всього кредитів та авансів клієнтам	55 021	68 218	68 084

Джерело: складено за даними звітності [26]

Подана таблиця відображає динаміку кредитного портфеля банку за трьома роками – з 2020 по 2022 рік. Загальна сума кредитів та авансів клієнтам зросла з 55 021 мільйонів у 2020 році до 68 084 мільйонів у 2022 році. Проте, слід звернути увагу на ряд ключових ризикованих аспектів:

1. Динаміка Портфеля:

- Загальний розмір кредитного портфеля зрос, але важливо враховувати, що збільшення може бути пов'язане із зростанням кількості виділених кредитів, що зумовлює підвищений ризик неповернення.

2. Диверсифікація Типів Кредитів:

- Зниження обсягу іпотечних кредитів у 2022 році може бути викликано змінами в стратегії кредитування, а також можливим впливом економічних чинників на ринок нерухомості.

3. Ризикові Категорії Кредитів:

- Категорії кредитів, такі як "Кредити фізичним особам – інші кредити" та "Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – фізичні особи", мають невеликі обсяги.

4. Резерви на Знецінення:

- Зростання резервів на знецінення кредитів у 2022 році може бути ознакою банку, який прагне зменшити можливі втрати у зв'язку з невикладами.

У цілому, незважаючи на стабільний зріст кредитного портфеля, банк повинен уважно вивчати ризики, пов'язані з певними категоріями кредитів, та продовжувати ретельно управляти резервами на знецінення, особливо у змінливому економічному середовищі.

**Аналіз простроченої кредитної заборгованості за строками її виникнення,
млн грн**

Види заборгованості	2020		2021		2022	
	Сума	Питома вага	Сума	Питома вага	Сума	Питома вага
Не прострочені	1 572	0,87	1 417	0,18	1 140	0,63
Прострочені менше ніж 30 днів	522	0,29	490	0,28	817	0,45
Прострочені від 31 до 90 днів	325	0,18	283	0,16	1 125	0,63
Прострочені від 91 до 180 днів	517	0,28	380	0,21	6 040	3,38
Прострочені від 181 до 360 днів	1 116	0,62	533	0,30	1 066	0,59
Прострочені більше ніж 361 день	176 353	98,53	172 724	98,95	170 023	95,21
Всього індивідуально знецінених кредитів (загальна сума)	178 972	100	174 551	100	178 561	100
Мінус: резерви на знецінення	176 135	-	172 845	-	176 301	-
Всього кредитів та авансів клієнтам	55 021	-	68 218	-	68 084	-

Джерело: складено за даними звітності [26]

Таблиця 2.12 надає інформацію про прострочену кредитну заборгованість за різними строками її виникнення у трьох різних роках (2020, 2021, 2022). Давайте розглянемо основні висновки та ризики:

1. Не прострочені заборгованості:

- Сума не прострочених заборгованостей зменшилася з 2020 року до 2022 року.

- Питома вага збільшилася в 2021 році, але знову зменшилася в 2022 році.

2. Прострочені менше ніж 30 днів:

- Сума і питома вага прострочених менше ніж 30 днів збільшилися в 2022 році, що може свідчити про збільшення ризику невиплат у короткострокові строки.

3. Прострочені від 31 до 90 днів:

- Сума і питома вага зменшилися в 2022 році порівняно з попередніми роками, що може бути позитивним сигналом.

4. Прострочені від 91 до 360 днів:

- Велике збільшення суми та питомої ваги в цьому періоді в 2022 році є тривожним сигналом і може вказувати на серйозні проблеми з погашенням боргів.

5. Прострочені більше ніж 361 день:

- Ця категорія має найвищу суму та питому вагу у всіх трьох роках, що свідчить про значний ризик для банку.

Ризики:

- Загальний ризик збільшення простроченості кредитів в 2022 році, особливо в категоріях від 91 до 360 днів та більше ніж 361 день.

За цим аналізом можна визначити загальний ризик простроченості в 2022 році, що є тривожним сигналом для банку. Проблеми у категоріях з великим строком прострочення можуть мати негативний вплив на ліквідність банку та вимагати управлінських заходів для зменшення ризиків та збереження стабільності фінансів.

**Коефіцієнти кредитного ризику банку ПАТ «КБ «ПриватБанк» у 2020–2022
рр.**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
				2020-2021	2021-2022
Коефіцієнт кредитної активності	0,46	0,43	0,33	0,03	0,10
Коефіцієнт достатності резервів	3,23	2,55	2,67	0,68	0,12
Коефіцієнт прострочених кредитів	6,50	2,55	2,62	-3,95	00,7
Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	0,61	0,52	0,64	-0,09	0,12
Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій	0,14	0,16	0,17	0,02	0,01
Коефіцієнт покриття позик власним капіталом	0,22	0,27	0,23	0,05	-0,04
Коефіцієнт покриття збитків за рахунок резерву	3,23	2,55	2,67	-0,68	0,12

Джерело: складено за даними звітності [26]

Висновок до даної таблиці:

1. Коефіцієнт кредитної активності:

- Коефіцієнт зменшився від 0.46 до 0.33 протягом 2020-2022 рр., що може свідчити про зниження обсягів кредитування або зміни стратегії банку.

2. Коефіцієнт достатності резервів:

- Значення цього показника зменшилося з 3.23 до 2.67 впродовж року, що може вказувати на вищий ризик непогашення кредитів та зменшення фінансової стійкості.

3. Коефіцієнт прострочених кредитів:

- Суттєве зменшення від 6.50 до 2.62 свідчить про успішну роботу з управління ризиками та кредитуванням, що може сприяти зменшенню можливих збитків.

4. Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля:

- Спостерігається коливання цього показника, але в цілому він підвищився з 0.52 до 0.64, що може свідчити про покращення прибутковості від кредитної діяльності.

5. Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій:

- Загальна прибутковість кредитних операцій практично не змінилася, що може вказувати на стабільність в цьому аспекті діяльності банку.

6. Коефіцієнт покриття позик власним капіталом:

- Зниження цього показника з 0.27 до 0.23 може свідчити про меншу здатність банку покрити свої зобов'язання власним капіталом.

7. Коефіцієнт покриття збитків за рахунок резерву:

- Цей показник підвищився від 2.55 до 2.67, що може свідчити про більшу готовність банку покривати можливі збитки.

У цілому, аналіз коефіцієнтів кредитного ризику вказує на деяке зменшення стійкості у 2022 році порівняно з попередніми роками, проте варто враховувати комплексність ситуації та різні фактори, що можуть впливати на фінансовий стан банку.

Таблиця 2.14

Аналіз нормативів кредитного ризику АТ «ПриватБанк» за 2020-2022 рр.

Норматив	Роки			Абсолютне відхилення у%	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Н7 «Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента» (нормативне значення не більше 25%)	9,65	7,34	6,19	-2,31	-1,15

Продовження таблиці 2.14

Н8 «Норматив великих кредитних ризиків» (нормативне значення не більше 80%)	0,00	0,00	0,00	0	0
Н9 «Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами» (нормативне значення не більше 5%)	0,18	0,09	0,01	-0,09	-0,08

Джерело: побудовано на даних з офіційного сайту банку [53]

Аналіз нормативів кредитного ризику АТ "ПриватБанк" за 2020-2022 роки дозволяє зробити наступні висновки:

1. Норматив Н7 "Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента":

- Суттєве зменшення від 9,65% у 2020 році до 6,19% у 2022 році свідчить про ефективне управління кредитним ризиком та зменшення великих позикових експозицій.

- Абсолютне відхилення становить -2,31%, що свідчить про стратегію банку у скороченні ризикованих кредитних операцій.

2. Норматив Н8 "Великі кредитні ризики":

- Усі значення для цього нормативу дорівнюють нулю, що може вказувати на те, що банк не має великих кредитних ризиків у розумінні цього нормативу.

3. Норматив Н9 "Максимальний розмір кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами":

- Значне зменшення від 0,18% у 2020 році до 0,01% у 2022 році свідчить про обмеження ризикованих операцій з пов'язаними особами.

- Абсолютне відхилення складає -0,09%, що вказує на активні заходи щодо зниження ризику в цьому сегменті.

В цілому, ПриватБанк демонструє ефективне управління кредитним ризиком, показуючи значуще зменшення експозиції до окремих контрагентів та оптимізацію операцій з пов'язаними особами.

Далі розглянемо ситуацію з АТ «КРЕДОБАНК»

Таблиця 2.15

Динаміка кредитного портфеля АТ «КРЕДОБАНК» у 2020–2022 рр.

Рік	2020	2021	2022
Розмір кредитного портфеля	4 201 484	16 803 942	12 506 846

Джерело: складено за даними [27]

Загальний розмір кредитного портфеля:

- У 2020 році кредитний портфель становив 4 201 484 одиниці.
- У 2021 році спостерігається значний ріст, досягаючи рівня 16 803 942 одиниць.
- У 2022 році кредитний портфель відзначається зменшенням до 12 506 846 одиниць.

2. Динаміка розвитку кредитного портфеля:

- Різке збільшення кредитного портфеля в 2021 році може свідчити про активний кредитний розвиток або зміни в стратегії банку.
- Зменшення кредитного портфеля в 2022 році може бути пов'язане з різними факторами, такими як оптимізація портфеля, управління ризиками або економічні умови.

Таблиця 2.16

Кредити та аванси клієнтам АТ «КРЕДОБАНК» за 2020-2022 рр., млн грн, на початок року

Показники	2020	2021	2022
Кредити юридичним особам	7 669 499	9 111 803	8 432 351
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 846 526	2 963 369	2 589 231
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	1 666 190	1 766 079	1 460 080
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	2 946 302	3 617 917	2 467 83
Мінус: резерв на знецінення кредитів	846 488	665 226	2 442 699
Всього кредитів та авансів клієнтам	13 282 029	16 803 942	12 506 846

Джерело: складено за даними звітності [27]

1. Динаміка портфеля:

- У 2020 році портфель кредитів становив 13 282 млн грн і значно зріс до 16 803 млн грн у 2021 році.

- Проте в 2022 році відбулося зниження до 12 506 млн грн.

2. Розподіл за категоріями:

- Кредити юридичним особам мають значний обсяг і становили важливу частину портфеля.

- Іпотечні кредити та кредити на придбання автомобіля також є суттєвими категоріями.

3. Тренд у резервуванні:

- Значення резерву на знецінення кредитів значно зросло з 846 млн грн у 2020 році до 2 442 млн грн у 2022 році.

4. Ризики та виклики:

- Підвищений ризик неповернення кредитів: Зростання резерву на знецінення може вказувати на збільшення ризику неповернення кредитів та погіршення кредитного портфеля.

- Зменшення портфеля у 2022 році: Зниження обсягу кредитного портфеля у 2022 році може бути пов'язане з різними факторами, такими як зменшення попиту на кредити, розстрочка платежів або оптимізація портфеля.

- Зміни в структурі портфеля: Зміни в структурі кредитного портфеля також можуть вказувати на ризики, пов'язані зі змінами в економіці чи стратегії банку.

Таблиця 2.17

Аналіз простроченої кредитної заборгованості за строками її виникнення, млн грн

Види заборгованості	2020		2021		2022	
	Сума	Питома вага	Сума	Питома вага	Сума	Питома вага
Не прострочені	13 048	33,37	16 779	54,88	12 917	19,88
	937		011		674	

Продовження таблиці 2.17

Прострочені менше ніж 30 днів	180 133	0,46	190 187	0,62	267 169	0,41
Прострочені від 30 до 90 днів	246 943	0,63	186 982	0,61	545 509	0,83
Прострочені від 91 до 180 днів	123 529	0,31	98073	0,32	151 825	0,23
Прострочені від 181 до 360 днів	270 966	0,69	124 094	0,40	715 025	1,10
Прострочені більше ніж 361 день	258 009	0,65	80 660	0,26	352 343	0,53
Всього індивідуально знецінених кредитів (загальна сума)	390 933	100	305 696	100	649 464	100
Мінус: резерви на знецінення	846 488	-	655 226	-	2 442 699	-
Всього кредитів та авансів клієнтам	13 282 029	-	16 803 942	-	12 506 846	-

Джерело: складено за даними звітності [27]

Висновок та оцінка ризиків для простроченої кредитної заборгованості за строками її виникнення:

1. Динаміка простроченої заборгованості:

- Сума простроченої заборгованості зростає протягом років, досягаючи високого рівня в 2022 році - 649 464 млн грн.

2. Питома вага простроченої заборгованості:

- Питома вага простроченої заборгованості менше ніж 30 днів і від 30 до 90 днів є невеликою, проте її зростання може вказувати на можливі труднощі у поверненні кредитів у короткостроковому плані.

3. Подовження простроченості:

- Важливо відзначити зростання питомої ваги простроченості від 181 до 360 днів та від 361 дня і більше. Це може вказувати на більше серйозні проблеми, оскільки ці кредити прострочені на тривалий період.

4. Мінус: резерви на знецінення:

- Різке зростання суми резервів на знецінення з 846 488 млн грн у 2020 році до 2 442 699 млн грн у 2022 році свідчить про зростання ризиків неповернення кредитів та необхідність додаткових фінансових резервів.

Цей аналіз вказує на необхідність активного управління ризиками та вдосконалення стратегій для забезпечення стабільності та стійкості фінансового стану банку.

Таблиця 2.18

Коефіцієнти кредитного ризику банку АТ «КРЕДОБАНК» у 2020–2022 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
				2020-2021	2021-2022
Коефіцієнт кредитної активності	0,52	0,50	0,32	-0,02	0,18
Коефіцієнт достатності резервів	3,23	3,57	4,45	0,34	0,88
Коефіцієнт прострочених кредитів	0,09	0,18	0,05	0,09	-0,13
Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	0,42	0,11	0,17	-0,31	0,06
Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій	0,13	0,11	0,17	-0,2	0,06
Коефіцієнт покриття позик власним капіталом	0,58	0,61	0,64	0,03	0,03
Коефіцієнт покриття збитків за рахунок резерву	1,04	1,12	1,16	0,08	0,04

Джерело: складено за даними звітності [27]

За три роки (2020–2022 рр.) кредитний ризик банку АТ «КРЕДОБАНК» виявився взагалі на рівні, але окремі коефіцієнти показують зміни та потенційні ризики. Давайте розглянемо ключові показники та їхні відхилення:

1. Коефіцієнт кредитної активності:

- Зменшення з 0,52 у 2020 р. до 0,32 у 2022 р. свідчить про зменшення активності кредитного портфеля.

- Ризик: Можливість обмеження кредитування та потенційне зменшення прибутковості через менший обсяг видачі кредитів.

2. Коефіцієнт достатності резервів:

- Зростання з 3,23 у 2020 р. до 4,45 у 2022 р. вказує на підвищену готовність до покриття можливих збитків.

- Ризик: Збільшення вимог до резервів може вплинути на ліквідність та прибутковість банку.

3. Коефіцієнт прострочених кредитів:

- Зниження з 0,09 у 2020 р. до 0,05 у 2022 р. свідчить про поліпшення якості кредитного портфеля.

- Ризик: При довготривалому зменшенні може виникнути недостатність доходів з відсутності відсотків з прострочених кредитів.

4. Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля та коефіцієнт прибутковості кредитних операцій:

- Зменшення відповідно на 0,31 та 0,2 свідчить про меншу прибутковість кредитної діяльності.

- Ризик: Зменшення прибутковості може вплинути на фінансовий результат та інвестиційні можливості банку.

5. Коефіцієнт покриття позик власним капіталом:

- Стабільний ріст з 0,58 у 2020 р. до 0,64 у 2022 р. вказує на збільшену фінансову стійкість.

- Ризик: Збільшення може зменшити ризик нестачі власних ресурсів для покриття зобов'язань.

6. Коефіцієнт покриття збитків за рахунок резерву:

- Зростання від 1,04 у 2020 р. до 1,16 у 2022 р. вказує на збільшену готовність покривати можливі збитки.

- Ризик: Зменшення приросту резервів може стати перешкодою для покриття великих збитків у майбутньому.

Загалом, банк виявив стійкість до змін, проте, слід вдосконалити стратегії управління резервами та підвищити ефективність кредитного портфеля, особливо у контексті зниження коефіцієнта кредитної активності та дохідності.

Далі проведемо аналіз «Райффайзен Банк».

Для оцінки кредитної якості клієнтів, Банк проводить сегментацію кредитного портфеля на наступні категорії:

1. Великі підприємства: Включає кредити, що надаються Банком великим корпоративним клієнтам.

2. Малі підприємства: Включає кредити, що надаються Банком підприємствам малого та середнього бізнесу.

3. Фізичні особи: Включає кредити, що надаються Банком фізичним особам.

4. Мікро-підприємства: Включає кредити, що надаються Банком підприємствам малого та середнього бізнесу, які не відносяться до категорій великих та малих підприємств за критеріями об'єму реалізації та сумами наданих кредитних коштів, визначеними внутрішніми політиками Банку.

Аналіз нормативів кредитного ризику АТ «Кредобанк» за 2020-2022

рр.

Норматив	Роки			Абсолютне відхилення у%	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Н7 «Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента» (нормативне значення не більше 25%)	7,67	11,39	17,61	3,71	6,22
Н8 «Норматив великих кредитних ризиків» (нормативне значення не більше 80%)	0,00	11,39	28,32	11,39	16,93
Н9 «Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами» (нормативне значення не більше 5%)	1,14	0,47	0,38	-0,67	-0,09

Джерело: побудовано на даних з офіційного сайту банку [52]

Аналіз нормативів кредитного ризику АТ "Райффайзен Банк" за 2020-2022 роки дозволяє зробити наступні висновки:

1. Норматив Н7 "Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента":

- Значне зростання з 7,67% у 2020 році до 17,61% у 2022 році свідчить про збільшення кредитного ризику.

- За весь аналізований період відбулося абсолютне збільшення на 6,22%, що вказує на зростання експозиції банку.

2. Норматив Н8 "Великі кредитні ризики":

- Розширення кредитного портфеля банку виражається у збільшенні нормативу з 11,39% у 2021 році до 28,32% у 2022 році.

- Збільшення на 16,93% за рік свідчить про значне зростання великих кредитних ризиків.

3. Норматив Н9 "Максимальний розмір кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами":

- Відносний спад нормативу з 1,14% у 2020 році до 0,38% у 2022 році може бути визначений як позитивний сигнал.

- Однак, абсолютне відхилення відбулося на 0,09%, що може бути внаслідок змін в структурі операцій з пов'язаними особами.

В цілому, аналіз свідчить про зростання загального кредитного ризику та збільшення експозиції банку у великих кредитних операціях. Однак, важливо враховувати, що зменшення ризику у відношенні до пов'язаних осіб може свідчити про певні заходи з управління ризиками в цьому сегменті. Банк повинен надалі уважно моніторити та вдосконалювати стратегії управління кредитним ризиком для забезпечення фінансової стійкості.

Проведемо детальний аналіз кредитного портфеля за суб'єктами кредитування.

Таблиця 2.20

**Динаміка кредитного портфеля за суб'єктами кредитування
«Райффайзен Банк» за 2020-2022 рр.**

Показники	2020	2021	2022	Відхилення у %	
				2021-2020	2022-2021
Кредити фізичним особам	7347025	6898813	8259259	6,51	19,75
Кредити великим підприємствам	35 312782	35514462	55983459	0,57	57,56
Кредити малим підприємствам	4096037	3839481	5737513	6,66	49,51
Кредити мікро-підприємствам	50469892	3214043	4227991	47,25	31,51
Мінус- Резерв під очікувані кредитні збитки	2822451	1963113	2694598	43,86	37,29
Всього видано кредитів клієнтам	47647441	47503686	71513624	0,30	50,53

Джерело: складено за даними звітності [28]

Висновок до таблиці динаміки кредитного портфеля за суб'єктами кредитування «Райффайзен Банк» за 2020-2022 рр.

1. Кредити фізичним особам:

- Динаміка показує певне зростання від 2020 до 2022 року (6.51%), але значно вище у 2022 році порівняно з 2021 (19.75%). Це може свідчити про позитивні тенденції в кредитуванні фізичних осіб, але також вказує на підвищений темп росту у 2022 році, що може створити ризики в контролі ризиків та відділу кредитування.

2. Кредити великим підприємствам:

- За весь період динаміка зростання є стабільною, але відсоткове зростання в 2022 році значно вище (57.56%). Це може бути ознакою збільшення попиту на корпоративні кредити, але також може вказувати на важкість управління ризиками великих кредитних операцій.

3. Кредити малим підприємствам:

- Зростання кредитів для малих підприємств також є помітним, з особливо великим зростанням у 2022 році (49.51%). Однак, високе відсоткове зростання може вказувати на ризики невірної оцінювання кредитоспроможності клієнтів.

4. Кредити мікро-підприємствам:

- Суттєве збільшення виданих кредитів, особливо у 2022 році (31.51%), що може свідчити про успішні стратегії в цьому сегменті, але потребує уважного моніторингу ризиків та платоспроможності клієнтів.

5. Мінус-Резерв під очікувані кредитні збитки:

- Високий темп зростання у 2022 році (37.29%) може бути ознакою збільшення ризиків.

6. Всього видано кредитів клієнтам:

- Загальна сума виданих кредитів зросла на 50.53% у 2022 році, що може вказувати на загальне покращення ефективності кредитної політики. Однак, такий стрімкий ріст може вносити додаткові ризики управління портфелем та контролю ризиків.

Ризики:

1. Темп росту:

- Високий темп росту кредитного портфеля в 2022 році може вказувати на швидке зростання попиту або на ризики неконтрольованого росту.

2. Оцінювання кредитоспроможності:

- Значний приріст кредитів може бути ознакою недостатньої уваги до процесу оцінювання кредитоспроможності клієнтів, що може призвести до неплатоспроможності.

3. Управління ризиками:

- Велика зміна в резервах під очікувані кредитні збитки може вказувати на потенційні ризики в управлінні ризиками та необхідність перегляду стратегій.

Загальний аналіз показує певні позитивні тенденції, але високий темп росту та зміни в резервах підкреслюють необхідність уважного моніторингу та вдосконалення стратегій управління кредитним портфелем.

Таблиця 2.21

Аналіз нормативів кредитного ризику АТ «Райффайзен Банк» за 2020-2022 рр.

Норматив	Роки			Абсолютне відхилення у%	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Н7 «Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента» (нормативне значення не більше 25%)	10,43	15,12	14,83	4,69	-0,29
Н8 «Норматив великих кредитних ризиків» (нормативне значення не більше 80%)	20,66	64,82	36,16	44,16	-28,66
Н9 «Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами» (нормативне значення не більше 5%)	0,79	7,2	5,49	6,41	-1,71

Джерело: складено за даними [28]

Висновок до таблиці аналізу нормативів кредитного ризику АТ «Райффайзен Банк» за 2020-2022 рр.

1. Норматив Н7 "Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента":

- З 2020 по 2022 рік відбулося зростання абсолютного значення з 10,43% до 14,83%, але абсолютне відхилення залишається невеликим (-0,29%). Таким чином, банк дотримується нормативу Н7, оскільки значення не перевищує 25%. Ризики пов'язані зі збільшенням розміру кредитного ризику на одного контрагента.

2. Норматив Н8 "Великі кредитні ризики":

- Норматив Н8 дотримується рекомендованого значення у 2021 році (64,82%), але знижується в 2022 році до 36,16%. Абсолютне відхилення велике (-28,66%). Банк дотримується нормативу Н8.

3. Норматив Н9 "Максимальний розмір кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами":

- В 2021 році банк дотримався нормативу, але в наступних роках значення перевищували 5%, Якщо норматив Н9 перевищує встановлене значення, це може сигналізувати про можливі ризики для банку у справах з пов'язаними особами. Норматив Н9 визначає максимальний розмір кредитного ризику за операціями з такими особами, і його перевищення може вказувати на можливі проблеми в управлінні ризиками та забезпеченні адекватного контролю.

Можливі причини перевищення нормативу Н9 та пов'язані ризики включають:

1. Недостатній контроль:

- Недостатній контроль за операціями з пов'язаними особами може призвести до перевищення нормативу Н9. Банк повинен забезпечити ефективні механізми контролю та моніторингу таких операцій.

2. Непрозорість та Конфлікт Інтересів:

- Недостатній рівень прозорості та можливі конфлікти інтересів у відносинах з пов'язаними особами можуть стати причиною перевищення

нормативу. Банк повинен ретельно вивчати операції та забезпечити виявлення конфліктів інтересів.

3. Невірне оцінювання ризиків:

- Неправильне оцінювання кредитного ризику за операціями з пов'язаними особами може призвести до неправильного управління цим ризиком. Банк повинен мати ефективні моделі та методи оцінювання ризиків.

Банк повинен вжити заходів для виправлення ситуації, щоб дотриматися нормативів та забезпечити стабільність та ефективність своїх операцій. Це може включати вдосконалення систем контролю, розробку чітких політик та процедур, а також зміцнення розуміння та управління ризиками в контексті операцій з пов'язаними особами.

Отже, ПриватБанк повинен продовжити вивчення та вдосконалення стратегій для фінансової стійкості та адекватної реакції на ризики. Кредобанку потрібно удосконалити стратегії управління кредитним ризиком та забезпечити ефективне моніторингове управління. Райффайзен Банк має потребу уважного моніторингу фінансового стану банку при високому темпі росту та змін в резервах. Також є необхідність удосконалення стратегій управління кредитним портфелем. Для фінансової безпеки є недостатність контролю ризиками, темп росту та зміни в резервах - потенційний ризик високого темпу росту, що може не бути адекватно врахований. Всі банки повинні активно управляти ризиками та вдосконалювати стратегії для забезпечення стабільності та ефективності, також банки повинні звертати увагу на ефективність управління резервами та оптимізацію кредитного портфеля. Бути готовими адаптувати свої стратегії та ризик-менеджмент для забезпечення стійкості та адекватного управління ризиками.

2.3 Вплив НБУ на фінансову безпеку комерційних банків (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»)

Національний банк, як орган регулювання грошового ринку, відіграє важливу роль у контролі рівня інфляції в країні. Його компетенції включають регулювання та нагляд за діяльністю комерційних банків, а також функцію емісійного центру держави та нагромадження міжнародних резервів.

Національний банк України впливає на безпеку комерційних банків через свої функції та політику, спрямовану на забезпечення стабільності фінансової системи та захист інтересів вкладників. Основні аспекти впливу НБУ на безпеку комерційних банків включають:

Нагляд та регулювання:

Ліцензування: НБУ надає ліцензії на здійснення банківської діяльності та встановлює вимоги для отримання та утримання цих ліцензій. Це сприяє створенню стабільного банківського сектору[55].

Нагляд: НБУ відзначається активним наглядом за фінансовою діяльністю банків, аудитами та інспекціями, спрямованими на виявлення можливих ризиків та порушень.

Макропруденційна політика:

НБУ розробляє та впроваджує макропруденційні заходи для запобігання системним ризикам та забезпечення стабільності фінансової системи в цілому.

Регулювання кредитування та ліквідності, встановлює обов'язкові норми резервів, обмеження щодо надання кредитів та інші правила, які впливають на кредитні ризики та ліквідність банків.

Захист прав споживачів та вкладників:

НБУ здійснює заходи для захисту прав вкладників та споживачів банків, забезпечуючи стабільність та надійність банківської системи.

Участь у фінансових реформах:

НБУ активно бере участь у фінансових реформах, спрямованих на поліпшення нормативно-правової бази та розвиток фінансового ринку.

Антикризові заходи:

У випадку фінансових криз або проблем в системі, НБУ впроваджує антикризові заходи для запобігання подальшому поширенню кризи та врегулювання ситуації [54].

Сучасні завдання Національного банку України визначаються його роллю у впровадженні політики фінансової та цінової стабільності. Згідно з Конституцією України, головною метою та завданням банку є досягнення стабільності у грошовій системі. Закон України "Про Національний банк України" визначає, що основною функцією банку є забезпечення стабільності грошової одиниці країни [29].

Таким чином, Національний банк виступає ключовим інструментом в реалізації економічної політики, забезпечуючи надійний фундамент для фінансової стабільності та здійснюючи ефективний контроль за грошовою одиницею країни.

Пріоритет цінової стабільності набуває особливого значення, оскільки передбачуваний обмінний курс та помірний (2-3% на рік) ріст цін сприяє інвестиційному зростанню та соціальній стабільності в суспільстві. Забезпечення цінової стабільності стає завданням пріоритетним у контексті воєнного конфлікту, економічної нестабільності та високої інфляції в Україні, обумовленими воєнним станом (значний бюджетний дефіцит, зростання державного боргу, зменшення податкових надходжень від населення та підприємств).

Традиційно, Національний банк використовує регулювання облікової ставки, інфляційне таргетування та плаваючий обмінний курс гривні як основні інструменти для забезпечення цінової стабільності. Однак у сучасних умовах пов'язаних із війною, економічною невизначеністю та високим рівнем інфляції, НБУ вживає ряд обмежувальних заходів, щоб досягти цієї мети. Серед них фіксація курсу національної валюти, введення адміністративних обмежень на валютному ринку, підвищення норм обов'язкового резерву для комерційних банків та підвищення рівня облікової ставки. Ці заходи спрямовані на зменшення

валютних та фінансових ризиків, що виникають в умовах складного економічного середовища, та збереження стабільності в грошовому секторі.

З початку червня 2022 року Національний банк України установив та утримує облікову ставку на рівні 25% [56]. Цей рівень є значущим та обмежує можливості комерційних банків щодо рефінансування. Однак застосування такої облікової ставки є не лише обмежуючим фактором, але й частиною стратегії зниження темпів інфляції та шляхом підвищення привабливості гривні як інструменту для збереження.

Для збільшення конкуренції на банківському ринку та підвищення привабливості строкових гривневих депозитів, а також для зниження надлишкової ліквідності у банківській системі, з 11 лютого 2023 року НБУ підвищив на 5 відсоткових пунктів нормативи формування обов'язкових резервів для комерційних банків. Це стосується коштів на вимогу, поточних рахунків юридичних та фізичних осіб, а також коштів вкладів і поточних рахунків інших банків нерезидентів та кредитів, отриманих від міжнародних та інших організацій в національній та іноземній валюті з можливістю покриття до 50% резервів за рахунок облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП).

У банківській системі України налічується 65 діючих комерційних банків, з яких 14 визначаються Національним банком як системно важливі. Ця класифікація впроваджена з 2008 року і базується на таких критеріях, як розмір банку, ступінь фінансових взаємозв'язків та напрями його діяльності.

У таблиці 2.20 наведена динаміка кількості комерційних банків у банківській системі України за період з 2020 по 2023 роки.

**Кількість комерційних банків у банківській системі України за період
з 2020 по 2023 рр.**

Період	Кількість діючих банків	З них з іноземним капіталом	Зі 100% іноземним капіталом
2020 рік	75	35	23
2021 рік	74	33	23
2022 рік	71	33	23
2023 рік	67	30	22

Джерело: побудовано на основі[31]

Засобами для збільшення процентного доходу в банках стали високодохідні депозитні сертифікати Національного банку України (НБУ). На початок січня 2023 року в Україні працювало 67 комерційних банків, із яких 46 заробили чистий прибуток в розмірі 45,6 млрд грн. Цей прибуток компенсував збитки 21 банку на суму 20,8 млрд грн.

У другій половині 2022 року почалось відновлення та зростання банківських комісійних доходів, обумовлене підвищенням попитом на комісійні послуги комерційних банків.

Сучасною тенденцією є активні інвестиції українських комерційних банків в облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), що відбувається у 2022 році[57]. Це надає банкам можливість отримувати додатковий прибуток, оскільки ОВДП, як інвестиційний інструмент, мають значну дохідність. Дохідність ОВДП, номінованих у гривнях, варіюється в межах від 11% до 19,5%, залежно від терміну розміщення облігацій. Також важливо відзначити, що дохідність ОВДП, номінованих у доларах США, коливається від 4,2% до 4,85% [32].

Банки отримують процентний дохід від інвестицій в ОВДП, що можна розглядати як штучне джерело прибутку. Цим способом комерційні установи забезпечують свою фінансову стабільність, активно користуючись державними коштами. Особливо це актуально в умовах, коли виконання основної функції

банків – надання кредитів економічному сектору – зведено до мінімуму. Таким чином, отримання прибутку від інвестування у державні облігації дозволяє банкам забезпечувати ефективність своєї діяльності та підтримувати фінансову стійкість.

Щодо аналізу та прогнозу сучасних тенденцій в діяльності банківської системи України на середньострокову перспективу, можна визначити наступне:

1. Значні вимоги Національного Банку України (НБУ) до формування обов'язкових резервів комерційними банками призведуть до підвищення ставок по депозитах для фізичних осіб та збільшення строків їх розміщення у комерційних банках.

2. Посилення ринкових стимулів з боку НБУ для залучення гривневих депозитів від фізичних осіб на довгий строк у комерційних банках.

3. Продовження домінування кредитних ризиків в діяльності комерційних банків, що може відобразитися на їх стратегіях кредитування та управлінні ризиками.

Враховуючи ці тенденції, важливо, щоб банки вдосконалювали свої стратегії та пристосовувалися до нових умов, забезпечуючи стійкість та ефективність в умовах високого рівня регуляцій та вимог щодо резервів.

Отже, взаємодія НБУ з комерційними банками спрямована на забезпечення їхньої стабільності, надійності та дотримання встановлених нормативів. В цілому, вплив Національного банку на безпеку комерційних банків спрямований на збалансованість між підтримкою фінансової стійкості та захистом інтересів різних учасників фінансового ринку.

РОЗДІЛ 3
ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ (ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ
«КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк»)

3.1. Стратегії та інструменти забезпечення фінансової безпеки банків

Стратегічне забезпечення фінансової безпеки банківської установи представляє собою процес, за допомогою якого, при дослідженні ризиків та загроз банку керівники здійснюють довгострокове управління банківською установою. Вони визначають відповідні цілі щодо забезпечення безпеки, розробляють стратегії для досягнення цих цілей та беруть до уваги всі найсуттєвіші зовнішні та внутрішні умови. При цьому вони також гарантують виконання розроблених планів, які постійно еволюціонують та змінюються. Ключовим аспектом стратегічного забезпечення безпеки банку є визначення бажаного майбутнього стану його безпеки. Це передбачає аналіз наявних потенційних резервів розвитку та розробку й реалізацію відповідної стратегії забезпечення безпеки [37].

Як для банків, які мають проблемні питання з фінансовою безпекою, так і для банків з достатньою фінансовою безпекою стратегії важливі для розвитку.

Стратегії грають важливу роль у розвитку банків з кількох причин:

1. Орієнтація на цілі:

- Стратегії допомагають визначити основні цілі та завдання банку. Це може включати збільшення прибутку, розширення ринкової частки, поліпшення обслуговування клієнтів та інше.

2. Відповідь на ризики:

- Банківський сектор пов'язаний із різноманітними фінансовими та економічними ризиками. Ефективна стратегія дозволяє адекватно відповідати на ці ризики та мінімізувати їх вплив.

3. Конкурентоспроможність:

- Банки в конкурентному середовищі повинні розробляти стратегії для забезпечення своєї конкурентоспроможності. Це може включати в себе впровадження новітніх технологій, розширення продуктового портфелю та інші ініціативи.

4. Розвиток нових ринків:

- Стратегії допомагають банкам визначити можливості для розширення своєї діяльності на нові ринки або впровадження нових фінансових послуг.

5. Фінансова стійкість:

- Ефективна стратегія сприяє збереженню та збільшенню фінансової стійкості банку, що є ключовим елементом його успіху та виживання в довгостроковій перспективі.

6. Клієнтське обслуговування:

- Стратегії дозволяють банкам визначити, як покращити якість обслуговування та задоволення клієнтів, що в свою чергу сприяє залученню нових та утриманню існуючих клієнтів.

7. Технологічний прогрес:

- Стратегії визначають напрямок для впровадження та використання новітніх технологій. Це дозволяє банкам залишатися відповідними в умовах швидкого технологічного розвитку.

8. Взаємодія з регуляторами:

- Стратегії допомагають банкам виробити підходи до взаємодії з фінансовими регуляторами та дотримання відповідних стандартів та правил.

Загалом, стратегії визначають шляхи розвитку банку, враховуючи його внутрішні ресурси, зовнішнє середовище та конкурентні умови. Це допомагає забезпечити стабільний та сталий розвиток фінансової установи.

Банки використовують різні стратегії та інструменти для забезпечення фінансової безпеки. Ось деякі з них:

1. Диверсифікація портфеля:

- Розподіл активів на різні види інвестицій для зменшення ризику та забезпечення стабільності у випадку негативних змін у ринкових умовах.

2. Строга політика кредитування:

- Встановлення чітких критеріїв для видачі кредитів та оцінка кредитоспроможності клієнтів з метою уникнення проблемних позик.

3. Акцент на ліквідності:

- Забезпечення належного рівня ліквідності для виявлення можливих фінансових труднощів та швидкого реагування на них.

4. Фінансовий моніторинг:

- Регулярний аналіз фінансових показників та моніторинг ризиків для своєчасного виявлення та управління проблемами.

5. Регуляторна відповідність:

- Дотримання всіх вимог регуляторів та нормативів для уникнення штрафів та негативного впливу на репутацію.

Інструменти:

1. Резерви на покриття втрат:

- Створення резервів для покриття можливих збитків, зокрема від несподіваних подій чи проблемних позик.

2. Активи високої ліквідності:

- Утримання частини портфеля від активів, які можна легко конвертувати в готівку у разі потреби.

3. Стратегії керування ризиками:

- Використання різних методів, таких як хеджування, для зменшення валютного, процентного та інших видів ризиків.

4. Технології кібербезпеки:

- Використання сучасних інформаційних технологій та програм для захисту банківської інформації та мінімізації ризиків кібератак.

5. Моніторинг клієнтської активності:

- Використання аналітики для виявлення аномальної чи потенційно шахрайської активності клієнтів.

6. Фінансові стрес-тести:

- Проведення стрес-тестів для оцінки того, як банк може витримати негативні економічні сценарії.

7. Оцінка ефективності управління ризиками:

- Регулярна оцінка ефективності внутрішніх систем управління ризиками та їх адаптація відповідно до змін у ринкових умовах.

Ці стратегії та інструменти можуть бути комбіновані та адаптовані залежно від конкретних обставин та стратегічних цілей кожного банку.

Комерційні банки, такі як , ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк» можуть застосовувати широкий спектр стратегій для забезпечення фінансової безпеки. Розглянемо деякі стратегії, які можуть бути застосовані в контексті цих банків:

1. Диверсифікація портфеля:

- Банки можуть розглядати розширення свого портфеля продуктів та послуг для різних сегментів клієнтів або різних галузей економіки.

2. Строга політика кредитування:

- Задача банків - визначити чіткі критерії для видачі кредитів та вдосконалити процес оцінки кредитоспроможності клієнтів для уникнення можливих проблем з позиками.

3. Ліквідність:

- Банки повинні забезпечити належний рівень ліквідності, особливо у змінливих ринкових умовах, щоб бути готовим до викликів.

4. Кібербезпека та захист від шахрайства:

- Важливо вкладати у сучасні технології та заходи кібербезпеки для захисту клієнтської інформації та запобігання шахрайствам.

5. Стрес-тести та регулярна оцінка ризиків:

- Потрібно проводити стрес-тести, щоб оцінити свою стійкість до різних економічних сценаріїв, і регулярно оцінювати свої системи управління ризиками.

6. Дотримання регулятивних вимог:

- Важливо забезпечити дотримання всіх регулятивних вимог та нормативів для уникнення правопорушень та штрафів.

7. Клієнтська орієнтованість та новітні технології:

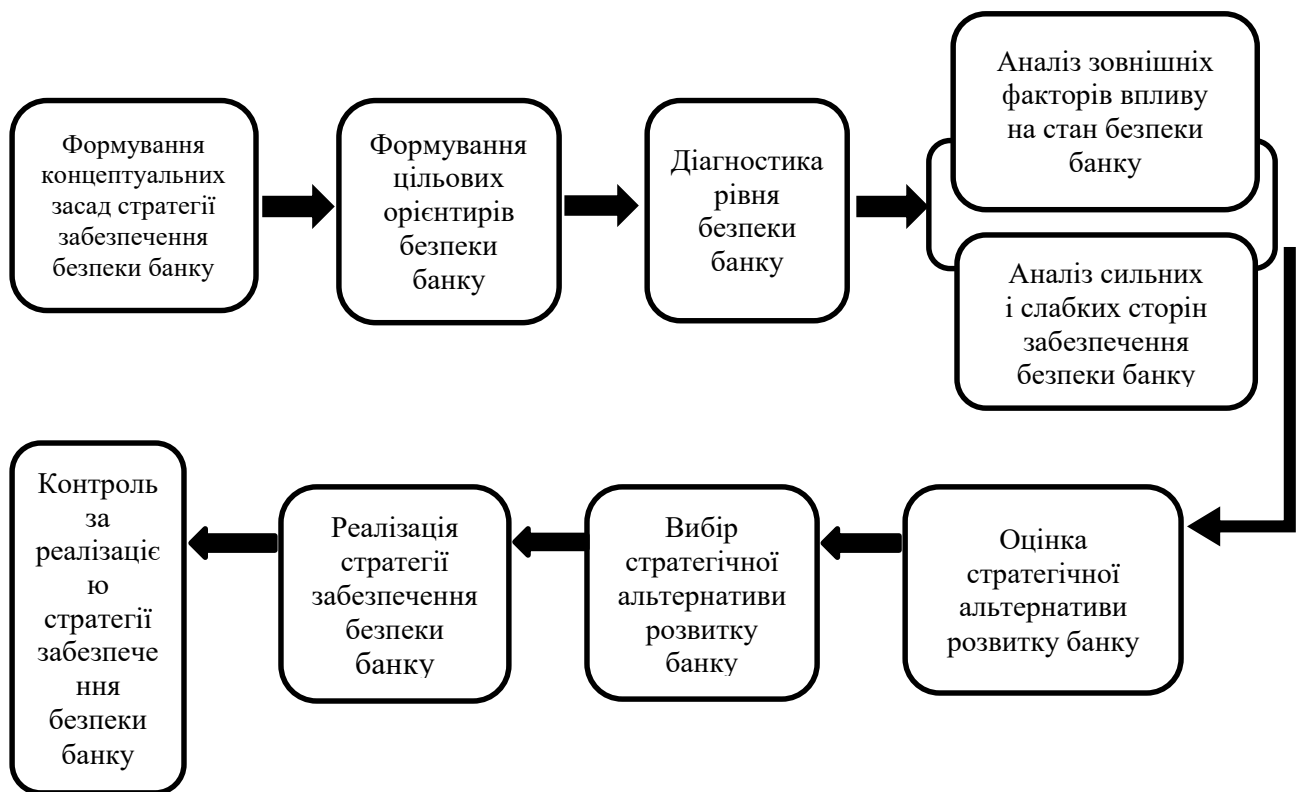
- Розробка цифрових продуктів та послуг, які задовольняють потреби клієнтів, може зміцнити позицію банків на ринку.

8. Співпраця та партнерства:

- Можливість встановлення партнерств з іншими компаніями чи фінансовими установами може розширити спектр послуг та збільшити конкурентоспроможність.

Застосування цих стратегій дозволить банкам ефективно управляти ризиками, забезпечити фінансову стійкість та відповідати змінам у фінансовому середовищі та клієнтських потребах.

Включення конкретного набору методів для нейтралізації ризиків у стратегію захисту здійснюється відповідно до принципу, в якому головним критерієм є мінімізація очікуваних витрат на реалізацію цих методів для певного ризику, а також витрат, які не можна уникнути під час впровадження відповідного набору заходів. Структура процесу формування стратегії забезпечення безпеки банку представлена на рисунку (3.1).

Рис. 3.1. Механізм формування та реалізації стратегії забезпечення фінансової безпеки банку.

Джерело: власна розробка автора.

На рисунку 3.1 відображено основні етапи формування стратегії забезпечення безпеки банку. На початку цього процесу проводиться аналіз різноманітних ризиків, які можуть впливати на банк. Після цього визначаються можливі методи нейтралізації цих ризиків. На основі оцінки очікуваних витрат на впровадження цих методів та витрат, які неможливо уникнути, формується оптимальний набір заходів для включення до стратегії забезпечення безпеки. Рисунок 3.1 відображає цей процес як системний підхід до вирішення питань, пов'язаних зі стратегічним забезпеченням безпеки банку, та вказує на важливість аналізу, вибору та оптимізації методів нейтралізації ризиків у контексті цілісної стратегії захисту.

Етап 1. Сформулювання концептуальних основ стратегії забезпечення безпеки банку.

Етап 2. Визначення цільових орієнтирів для забезпечення безпеки банку.

Етап 3. Оцінка рівня безпеки банку.

Етап 4. Вибір стратегічного напрямку розвитку банку [38].

Етап 5. Вибір стратегічної альтернативи розвитку банку.

Етап 6. Реалізація стратегії забезпечення безпеки банку [40].

Етап 7. Контроль над реалізацією стратегії забезпечення безпеки банку [39].

Отже, узагальнюючи, ефективне впровадження цих стратегій та інструментів допоможе банкам управляти ризиками, забезпечити стабільність та залишатися конкурентоспроможним у змінливому фінансовому середовищі.

3.2 Покращення капіталовкладення та ліквідності для посилення фінансової стійкості банків

Фінансова стабільність та інформаційна безпека банків є важливими аспектами їх функціонування у сучасних економічних умовах. На тлі постійних змін у фінансовому секторі та зростаючих загроз інформаційній безпеці важливість капіталовкладень та ліквідності набула все більшого значення.

Капітал, вкладений в банки, є фундаментальним елементом фінансової стабільності. Це не тільки гарантує здатність банку справлятися з потенційними збитками, але і закладає основу для його розвитку і конкурентоспроможності. Ефективне управління грошима дозволяє уникнути системного ризику та забезпечує довгостроковий прибуток для акціонерів.

Ліквідність визначається не тільки як здатність банків виконувати свої фінансові зобов'язання, але і як важливий фактор запобігання таких криз. Ефективна ліквідність забезпечує стабільність діяльності банку навіть в умовах нестабільних ринкових умов і непередбачених обставин [59].

У зв'язку з останніми економічними подіями в Україні та світі, немає універсального рішення для питання підвищення ліквідності банку. В останні роки важливість підтримки національних та світових економік під час криз та

локдаунів призвела до додаткової підтримки економіки грошовими ресурсами з боку міжнародних фондів та національних банків.

У цьому підрозділі розглянемо рекомендації щодо оптимізації ліквідності комерційного банку та висвітлимо аспекти балансування цієї ліквідності.

Банки мають можливість підвищити свою ліквідність за допомогою кількох стратегій:

1. Скорочення термінів погашення активів.
2. Підвищення середньої ліквідності активів.
3. Збільшення термінів погашення зобов'язань.
4. Збільшення власного капіталу.
5. Зменшення зобов'язань.
6. Забезпечення гарантій ліквідності.

Такі стратегії сприяють покращенню фінансового стану банку та створенню умов для ефективного управління грошовими потоками.

Скорочення терміну погашення.

Скорочення терміну погашення активів може бути ефективним методом в двох сценаріях. По-перше, якщо банк зменшує термін погашення конкретного активу, такого як кредити, до моменту, коли ризик недостатності ліквідності ще не наступив, це дозволяє банку мати гарантовані ліквідні кошти в разі виникнення зобов'язань, таким чином, ефективно управляючи ризиками.

По-друге, якщо банк зменшує термін погашення кредитів або інших активів, це автоматично призводить до класифікації їх як активів з коротким терміном погашення, що робить їх високо ліквідними. Такий підхід сприяє готовності банку швидко відповідати на зміни у фінансовому середовищі та забезпечує високу готовність до здійснення платежів та вирішення фінансових зобов'язань [61].

Підвищення середньої ліквідності активів.

Підвищення середньої ліквідності активів є ефективним методом, оскільки активи, що випадають за межі горизонту потенційного чи фактичного дефіциту

ліквідних коштів, можуть стати джерелом ліквідності за умови своєчасного перепродажу без додаткових витрат.

Підвищення середньої ліквідності активів є ключовою стратегією для забезпечення легкості доступу до грошових коштів у комерційному банку. Детально розглянемо, як цей метод може бути впроваджений для підвищення ліквідності:

1. Оцінка термінів погашення активів:

- Банк повинен докладно оцінити терміни погашення своїх активів, зокрема кредитів і інших фінансових інструментів.

- Визначити активи, терміни погашення яких випадають за межі потенційного дефіциту ліквідності.

2. Управління портфелем активів:

- Спрямувати увагу на диверсифікацію портфеля активів, включаючи активи з різними термінами погашення.

- Підвищити кількість ліквідних активів або активів, які можуть бути легко перепродані на фінансовому ринку.

3. Моніторинг ринкових умов:

- Постійно відстежувати ринкові умови та оцінювати вплив зовнішніх факторів на ліквідність банку.

- Забезпечувати готовність до реагування на зміни в економічному середовищі.

4. Фінансовий стрес-тестинг:

- Використовувати фінансові стрес-тести для моделювання різних сценаріїв і визначення впливу на ліквідність банку в різних умовах [60].

5. Оптимізація касових потоків:

- Активно управляти касовими потоками та мінімізувати час між отриманням платежу та витратами на погашення зобов'язань.

6. Вдосконалення систем управління ризиками:

- Розвивати та вдосконалювати системи управління ризиками для забезпечення ефективного контролю за ліквідністю [58].

Загалом, використання стратегії підвищення середньої ліквідності активів дозволяє банку не лише забезпечити фінансову стійкість, а й активно реагувати на зміни в ринкових умовах, забезпечуючи при цьому оптимальний баланс між ризиком і ліквідністю.

Такий підхід дозволяє банку збільшити гнучкість у використанні своїх активів, оскільки навіть ті, що здавалися б менш ліквідними, можуть бути миттєво мобілізовані для забезпечення необхідних ліквідних коштів. Це сприяє оптимізації управління ресурсами банку та зменшенню ймовірності виникнення проблем з ліквідністю.

Збільшення термінів погашення зобов'язань.

Збільшення термінів погашення зобов'язань є стратегічним підходом, який може сприяти покращенню ліквідності комерційного банку. Розглянемо деталі цього методу:

1. Аналіз структури зобов'язань:

- Банк повинен ретельно проаналізувати структуру своїх зобов'язань, визначивши ті, які можуть бути продовжені без значного негативного впливу на відносини з кредиторами і виплати власних зобов'язань.

2. Ведення переговорів з кредиторами:

- У випадку наявності зобов'язань з коротким терміном погашення, банк може вести переговори з кредиторами щодо можливості продовження термінів погашення.

3. Випуск довгострокових облігацій:

- Банк може розглядати можливість випуску довгострокових облігацій для залучення додаткових коштів, що використовуються для погашення короткострокових зобов'язань.

4. Поглиблення взаємовідносин із кредиторами:

- Важливо підтримувати відкритий та ефективний діалог із кредиторами для створення сприятливих умов при збільшенні термінів погашення.

5. Формування довгострокового плану погашення:

- Банк повинен розробити стратегію, в якій чітко визначені кроки щодо збільшення термінів погашення зобов'язань та відповідного контролю за цим процесом.

6. Моніторинг ринкових умов:

- Слід постійно відслідковувати ринкові умови, оскільки вони можуть впливати на доступність довгострокового фінансування та умови погашення.

7. Взаємодія з регуляторами:

- Важливо зберігати прозорість і взаємодіяти з фінансовими регуляторами для забезпечення відповідності стандартам та правилам у контексті збільшення термінів погашення.

Збільшення термінів погашення зобов'язань дозволяє банку створити більший резерв часу для вирішення фінансових зобов'язань і забезпечити стабільність ліквідності в довгостроковій перспективі [59].

Збільшення власного капіталу.

Збільшення власного капіталу є важливим стратегічним кроком для підвищення стійкості та ліквідності комерційного банку. Ось деталізація методів та переваг цього підходу:

1. Емісія нових акцій:

- Банк може розглядати можливість емісії нових акцій для привертання додаткових коштів та збільшення свого власного капіталу.

- Цей процес може бути виконаний через публічне розміщення акцій або приватне розміщення серед інвесторів.

2. Ретенція прибутку:

- Банк може визначити стратегії ретенції частини прибутку для додаткового накопичення капіталу.

- Цей метод вимагає уважного балансу між розподілом прибутку серед акціонерів і підтриманням внутрішніх резервів.

3. Вибіркові продажі активів:

- Продаж менш прибуткових або менш стратегічно важливих активів може бути використано для накопичення додаткового капіталу.

4. Диверсифікація банківських послуг:

- Розширення спектру банківських послуг та диверсифікація діяльності можуть призвести до збільшення прибутку та, відповідно, капіталу.

5. Поглиблення ринкового дослідження:

- Вивчення та аналіз потреб ринку може допомогти банку вибрати найбільш прибуткові та стратегічно важливі напрямки діяльності для збільшення власного капіталу.

6. Пошук зовнішніх інвестицій:

- Залучення зовнішніх інвестицій або партнерства з іншими фінансовими установами може стати джерелом додаткового капіталу та сприяти його зростанню [58].

7. Стратегічне планування:

- Ретельне стратегічне планування, яке враховує фінансові цілі та можливості банку, допомагає визначити оптимальні шляхи для збільшення власного капіталу.

Збільшення власного капіталу не лише покращує ліквідність банку, але й підвищує його здатність до оптимального управління ризиками та забезпечує фінансову стійкість у довгостроковій перспективі [62].

Зменшення зобов'язань.

Зменшення зобов'язань стосовно виплати готівки в сучасний період може призвести до численних переваг, поліпшуючи фінансову стійкість банку та оптимізуючи використання ліквідних коштів в майбутньому. Розглянемо деталі цього підходу:

1. Мінімізація процентних витрат:

- Зменшення зобов'язань дозволяє банку мінімізувати витрати на проценти, пов'язані з обслуговуванням боргових зобов'язань.

2. Зменшення ризику ставок:

- В зв'язку з відсутністю чіткої фіксації ставок на довгострокові зобов'язання, їх зменшення може допомогти уникнути ризиків, пов'язаних із зміною рівня процентів.

3. Покращення кредитного рейтингу:

- Зменшення зобов'язань може призвести до поліпшення кредитного рейтингу банку, що в свою чергу забезпечить доступ до фінансових ресурсів за більш вигідними умовами.

4. Збільшення кредитної здатності:

- Зменшення обсягу зобов'язань покращить загальну фінансову позицію банку і сприятиме його здатності отримати нові кредити чи інвестиції.

5. Зменшення ризику відтоку ліквідності:

- Зменшення зобов'язань, пов'язаних із виплатами готівки в майбутньому, допомагає зменшити ризик відтоку ліквідності в періоди непередбачуваних фінансових труднощів.

6. Покращення фінансового ризик-менеджменту:

- Менше зобов'язань означає менше фінансових зобов'язань, що полегшує управління ризиками та підвищує готовність до ефективного реагування на фінансові виклики.

7. Створення додаткового простору для інвестицій:

- Зменшення зобов'язань відкриває можливості для використання грошових ресурсів на інші інвестиційні можливості, що може призвести до додаткового прибутку.

Загалом, зменшення зобов'язань щодо виплати готівки в сучасному періоді може стати стратегічним кроком для банку, сприяючи його фінансовій стабільності та збалансованості управління ресурсами [59].

Гарантування.

Забезпечення ліквідності комерційних банків є ключовим елементом ефективного функціонування банківської системи. Це стає особливо актуальним в умовах економічної нестабільності та коливань попиту на банківські послуги. Для гарантування ліквідності банків важливо враховувати кілька ключових аспектів.

1. Диверсифікація активів: Банки повинні розподіляти свої активи між різними фінансовими інструментами, щоб зменшити ризик і забезпечити доступність ліквідних активів. Це може включати у себе різноманітність видів кредитів, цінних паперів та інших інвестицій.

2. Ефективне управління пасивами: Керування зобов'язаннями також є важливим аспектом забезпечення ліквідності. Банки повинні уважно аналізувати строки і обсяги своїх зобов'язань та вчасно реагувати на можливі ризики.

3. Створення ліквідних резервів: Зберігання ліквідних резервів у формі грошових активів або легко реалізованих інвестицій дозволяє банкам оперативно виходити з ситуацій, пов'язаних із зростанням вивантаження на ліквідність.

4. Моніторинг та стрес-тестування: Регулярний моніторинг фінансового стану банку, а також проведення стрес-тестів, дозволяють оперативно виявляти можливі проблеми та приймати вчасні заходи для їх усунення.

5. Співпраця з регуляторами: Співпраця з фінансовими регуляторами допомагає банкам ефективно виконувати встановлені нормативи щодо ліквідності та вчасно реагувати на будь-які ризики[58].

Враховуючи ці аспекти, банки можуть максимально забезпечити свою ліквідність, що є важливим елементом стабільності комерційних банків та довіри клієнтів.

3.3. Цифровізація та кібербезпека у забезпеченні фінансової безпеки комерційних банків

У контексті повномасштабного вторгнення в Україні, цифрові атаки стали неодмінною складовою війни, спрямованою на державні та ключові корпоративні веб-ресурси. Кіберзлочинці, у свою чергу, активно вдосконалюють методи кібернетичних атак, що підкреслює актуальність завдання збереження системності у протидії цим загрозам.

Регуляторам доручено важливе завдання забезпечення цілісності у протидії кібератакам, в той час як для банківського сектору на перший план виходить необхідність інвестування в кібербезпеку. На жаль, умови війни змушують банківську систему сконцентрувати зусилля на напрямі, що спрямований на інвестиції в засоби захисту даних та рахунків клієнтів, а також на подоланні наслідків кібератак.

Це вимагає від банків не лише фінансових витрат, але й стратегічного планування та імплементації ефективних заходів кіберзахисту, спрямованих на забезпечення стійкості та надійності фінансових систем у вимогливих умовах воєнного конфлікту.

У 2022 році, за даними Національного банку України, практично всі кібератаки на банківський сектор були здійснені хакерськими групами, пов'язаними з владою країни-агресора [43]. Активність кіберзлочинців зосереджена в основному на двох напрямках: DDos-атаки різного роду, які призводять до негативних наслідків для всієї банківської системи та фішингові атаки різних типів, що включають різноманітні схеми обману.

Сучасні кібернапади країни-агресора в основному фокусуються на двох стратегіях. По-перше, це DDos-атаки, які мають різний характер і завдають шкоди всій банківській системі. По-друге, це фішингові атаки, в яких використовуються різні види обману. Зокрема, фішери вдаються до простої соціальної інженерії та створення фейкових мобільних додатків та веб-сторінок банків. На цих фейкових ресурсах використовується ідентичність реальних банків з метою виведення коштів від клієнтів шляхом подачі підроблених пропозицій про допомогу [44].

Ключові тенденції цифрової трансформації в банківській сфері України включають оптимізацію віддаленої роботи банківських працівників, збільшення обсягу операцій онлайн, спрощення доступу до банківських послуг, розширення каналів дистанційної торгівлі, боротьбу з шахраями та хакерами. Також важливими напрямками є впровадження технологій штучного інтелекту, перехід до управління на основі даних, розширення програм тотальної персоніфікації, імпортозаміщення, формування екосистем, розробка власного програмного забезпечення та зростання попиту на IT-фахівців [45,46].

Інтенсивний розвиток інформаційних технологій визначає важливість кібербезпеки комерційних банків. У глобальному просторі розмежування понять визначається зміцненням їхнього змісту. Безпека банківського сектору може мати різноманітні аспекти. Зокрема, виокремлюється інформаційна безпека банківського сектору, безпека інформаційних технологій банку і, безпосередньо, кібербезпека банківської установи. Інформаційна безпека банківського сектору охоплює широкий спектр аспектів, включаючи захист будь-якої форми інформації, такої як паперові документи, голосова інформація, збереження банківської конфіденційності, цензура, фізична безпека, забезпечення неперервності роботи банків, а також протидія соціальній інженерії та інші аспекти.

Найбільш серйозною загрозою для кібербезпеки є людські помилки. Часто саме через помилки користувачів виникає ризик для даних та систем. Це може включати в себе видачу конфіденційної інформації під впливом обману, неправильне зберігання паролів, використання слабких облікових даних, клік на шкідливі посилання або відкривання сумнівних електронних листів (зазначається, що 85% порушень кібербезпеки виникають внаслідок людських помилок, та 94% заражених файлів і програм передаються через електронну пошту) [47].

Безпека інформаційних технологій у банківському секторі насамперед визначається заходами, спрямованими на захист від різноманітних загроз, таких

як хакерські атаки, віруси, спам, фішинг, що активно походять з Інтернету. Забезпечення цілісності, доступності та конфіденційності банківської інформації вимагає встановлення високих стандартів для обчислювальної та комунікаційної техніки, а також для зберіганої, оброблюваної та передаваної інформації.

У сучасних умовах, де інформаційна безпека стає пріоритетом, багато в чому залежить від організаційних та технічних аспектів управління. Якщо регулювання і безпека банківського сектору визначається національними стандартами і нормами, то на рівні окремого банку відповідальність за забезпечення інформаційної безпеки лежить на керівництві та технічному персоналу банківської системи. Такий підхід дозволяє реалізовувати ефективний захист через впровадження організаційних та технічних механізмів в роботу банку. Ефективне управління безпекою інформаційних технологій у ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк» передбачає розгляд безлічі аспектів, таких як використання кіберстрахування, дотримання нормативних вимог безпеки, гарантування безпеки та забезпечення неперервності банківських процесів через виявлення потенційних кіберзагроз. Це ставить перед виконавцями високі вимоги до компетенції, охоплюючи менеджерів, фінансистів, економістів, аналітиків, маркетологів та юристів, які мають володіти економіко-математичними методами. Управління ризиками є основним фокусом в області інформаційної безпеки банку.

Детальне відстеження потенційних загроз і ризиків є обов'язковим для вибраних банків. При цьому важливо чітко розрізняти об'єкти кібератак. Коли аналізуються типові кібератаки, можна виділити наступні аспекти атаки: конфіденційність банківської інформації; атаки на банківську інфраструктуру; захист коштів клієнтів і банку; безпека веб-сайтів банків та регуляторів [48].

Органи управління ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк» професійні фахівці, які повністю несуть відповідальність за кібербезпеку банківської установи. Можливі втрати цілісності даних та несанкціонований доступ до інформації клієнтів, а також ризики порушення

функціонування технічних систем в інформаційному просторі, можуть серйозно підірвати довіру клієнтів, суспільства та навіть держави, якщо банк не може гарантувати належний рівень кібербезпеки.

Наголошений крок у напрямку кіберзахисту для банків було здійснено національним регулятором шляхом визначення вимог до функціонування системи кіберзахисту в українській банківській системі та актуалізації критеріїв та порядку віднесення до об'єктів критичної інформаційної інфраструктури для банків. Ці норми визначені в постанові Правління Національного банку України від 12 серпня 2022 року No 178 "Про затвердження Положення про організацію кіберзахисту в банківській системі України та внесення змін до Положення про визначення об'єктів критичної інфраструктури в банківській системі України" [49].

Національний банк визначив ключові аспекти організації та забезпечення кіберзахисту в банківській системі України, включаючи основні принципи функціонування системи кіберзахисту, принципи обміну інформацією між Центром кіберзахисту Національного банку та банками, вимоги до заходів забезпечення кіберзахисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури, а також вимоги до проведення незалежного аудиту інформаційної безпеки банків.

Система кіберзахисту в українській банківській системі включає суб'єкти, впроваджені системи, комплекси та засоби забезпечення кіберзахисту. Вони взаємодіють через заходи організаційного, технічного та інформаційного характеру для забезпечення належного рівня кібербезпеки та кіберстійкості системи України. Для цієї мети створено Центр кіберзахисту при Національному банку [49].

Враховуючи вимоги Європейського Союзу, Національний банк України також встановив відповідальність за порушення банківськими установами нормативно-правових актів у сфері захисту критичної інфраструктури, кіберзахисту та інформаційної безпеки. У разі масштабної загрози це може призвести до дестабілізації та платоздатності банківської системи в цілому.

Отже, у сучасних умовах протидія кіберзлочинам стала пріоритетним завданням для ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «КРЕДОБАНК» та «Райффайзен Банк». Зазначені банки, як ключові учасники фінансового сектору, повинні впроваджувати комплексні заходи для ефективної боротьби з кіберзагрозами.

Важливим аспектом управління кібернетичними ризиками є наявність чіткої правової бази. Вона визначає правила захисту в електронно-дистанційній мережі та розподіл відповідальності між учасниками. Крім того, банки повинні залучати надійних інвесторів, використовувати кіберстрахування та розвивати кадровий потенціал в галузі кібербезпеки.

Ефективність заходів управління кібернетичними ризиками визначається швидкістю виявлення фінансових операцій, пов'язаних з кіберзлочинністю. Застосування передових цифрових технологій та методів управління ризиками на всіх етапах забезпечує інформаційну безпеку для банків.

Банки використовують ефективні стратегії управління стратегічними, операційними, ризиками невідповідності та кіберризиками, враховуючи змінюючийся характер кіберзагроз. Розвиток міжнародного співробітництва у сфері кібербезпеки стає необхідною складовою для обміну досвідом та ефективного виявлення та протидії кіберзлочинам.

Загалом, відповідна кібербезпека стає важливим елементом фінансової стійкості банків, зберігаючи їхню репутацію, залучаючи інвестиції та забезпечуючи захист фінансових активів.

ВИСНОВКИ

Отже, у результаті проведеного дослідження магістерської роботи можна зробити висновок, що фінансова безпека комерційних банків є важливим аспектом їхньої діяльності та має вирішальне значення для стабільності фінансової системи в цілому. Фінансова безпека визначається як здатність банку ефективно управляти ризиками та зберігати стійкість в умовах змінного фінансового середовища.

Ключовими елементами забезпечення фінансової безпеки комерційних банків є ефективне управління активами та пасивами, розробка та впровадження ефективних систем управління ризиками, забезпечення ліквідності та капіталу, а також дотримання вимог законодавства та нормативно-правових актів у сфері банківської діяльності.

Фінансова безпека комерційних банків є передумовою їхньої діяльності та взаємодії з клієнтами та іншими фінансовими установами. Недостатня фінансова безпека може призвести до серйозних проблем для банку, таких як фінансові втрати, втрата довіри клієнтів, а також загрози для фінансової стабільності в цілому.

У цьому дослідженні були обрані три визначальні українські банки - ПАТ КБ "Приватбанк", АТ "Кредобанк" та "Райффайзен Банк", з метою проведення комплексної оцінки їхньої фінансової безпеки. Вибір цих банків обумовлено рядом ключових факторів, таких як їхній розмір та впливність на ринку, різноманітність портфеля послуг та використання міжнародних стандартів.

ПриватБанк, як найбільший банк в Україні, виявляє стабільні та позитивні фінансові результати, хоча є потреба уважного моніторингу та управління кредитними ризиками. Кредобанк показує стійкий фінансовий стан з позитивними тенденціями, але також потребує удосконалення стратегій управління кредитним ризиком. Райффайзен Банк, як іноземний банк, володіє високим рівнем фінансової захищеності, проте вимагає уваги до моніторингу фінансового стану при високому темпі росту.

У всіх трьох випадках рекомендації включають в себе удосконалення стратегій управління ризиками, ефективного моніторингу та оптимізації кредитного портфеля для забезпечення стійкості та адекватного управління ризиками.

Зазначено, що Національний банк відіграє ключову роль у контролі рівня інфляції та регулюванні діяльності комерційних банків. Його вплив спрямований на забезпечення стабільності та дотримання нормативів, збалансованої підтримки фінансової стійкості та захисту інтересів різних учасників ринку.

Узагальнюючи, дослідження надає комплексний огляд фінансової стійкості обраних банків та вказує на необхідність постійного моніторингу, управління ризиками та адаптації стратегій для забезпечення успішної діяльності в умовах фінансового середовища.

Банківська діяльність, особливо в умовах глобалізації, несе значні ризики, основними з яких є кредитні ризики. ПАТ КБ "Приватбанк", АТ "Кредобанк" та "Райффайзен Банк" визнані потребою в постійному вивченні, вдосконаленні стратегій та управління ризиками для забезпечення фінансової стійкості.

Особливу увагу слід звертати на управління кредитним портфелем та ефективне моніторингове управління, оскільки недостатність контролю, темп росту та зміни в резервах можуть стати потенційними ризиками високого темпу росту, які потрібно адекватно враховувати.

Організація та забезпечення надійного функціонування та захисту банківської діяльності визначають ефективність банківської системи як окремих банків, так і всієї держави.

Інформаційна безпека грає ключову роль у захисті важливих інтересів будь-якого банку. Створення розвиненого та захищеного інформаційного простору є необхідною умовою для сталого розвитку банків в цілому.

Глибока структурна та технологічна реформа в галузі інформатизації, яка зараз відбувається в Україні, має на меті впровадження ряду ключових компонентів для банківської системи та держави. Серед них - автоматизовані

інформаційні системи, мережі зв'язку та передачі даних, системи прийняття рішень і засоби захисту.

Проте аналіз стану інформаційного захисту у банківській діяльності свідчить про те, що загалом справа в цьому питанні в країні ще далека від ідеалу. Зростаюча інтеграція України в світовий інформаційний та економічний простір створює особливу важливість для забезпечення інформаційної безпеки банків.

Зокрема, зростаючий рівень використання Інтернету викликає особливу тривогу, оскільки це створює сприятливі умови для недобросовісних дій кіберзлочинців і угруповань. З цими викликами потрібно докладно працювати для забезпечення стійкого захисту комерційних банків.

Вирішення всіх визначених проблем і завдань може вимагати тривалого періоду, можливо, навіть не одного року. Проте важливо підкреслити, що необхідність у їх розв'язанні негайно виникає з урахуванням сучасних вимог та обставин. Для досягнення успіху у цьому напрямку потрібні спільні зусилля всіх зацікавлених сторін, оскільки інформаційна безпека стає загальною справою.

Розв'язання цих проблем також вплине на підвищення рівня безпеки банків, що є надзвичайно важливим аспектом сучасної економіки. Необхідно розглядати інформаційну безпеку як ключовий фактор у забезпеченні стабільності комерційних банків.

Кінцевим результатом є визнання того, що на сьогоднішній день теорія інформаційної безпеки є однією з найшвидше розвиваючихся наук. Цей напрямок досліджень постійно збагачується новими підходами та напрямками, і наявна теорія отримує більш глибоке та наукове обґрунтування.

Банківські установи повинні прийняти пріоритетні заходи, спрямовані на підвищення ефективності кредитування, зміну кадрової політики та захист від потенційних атак кримінальних елементів, спрямованих на кошти банків та їх клієнтів.

Серйозну увагу слід приділити важливості банківських підрозділів, що займаються забезпеченням безпеки та охорони. Важливо враховувати, що

недержавні суб'єкти економіки більш уразливі до протиправних дій з боку кримінальних структур та конкурентних суб'єктів порівняно з державними структурами.

Незаконні методи конкурентної розвідки стали поширеними, і статистичні дані свідчать про те, що 94% інформації, на яку були здійснені атаки конкурентів, стосуються комерційної таємниці. Ця таємниця включає в себе важливу інформацію, пов'язану з виробництвом, технологією, керуванням, фінансами та іншими аспектами банківської діяльності, втрата якої може завдати значних збитків інтересам банків.

Отже, проблема захисту інформації та її компонентів набуває надзвичайної актуальності. Без подальшого розвитку стратегічно важливого напрямку - забезпечення безпеки банківської діяльності - існує реальна загроза втрати стабільності та ефективності в цьому секторі.

Враховуючи вищевикладене, можна сформулювати таке визначення системи фінансової безпеки банку: це комплекс взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, які спрямовані на оптимізацію використання фінансових ресурсів, забезпечення їх належного рівня та мінімізацію впливу ризиків як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Важливо враховувати, що ця система фінансової безпеки має бути інтегрована в загальну систему управління банком, що дозволяє здійснювати постійний контроль за ризиковим середовищем банку та приймати своєчасні та обґрунтовані рішення.

Дія цієї системи повинна базуватися на таких принципах, як мінливість (адаптація до змін у середовищі), обачність (попередження ризиків), об'єктивність (об'єктивна оцінка ситуації), безперервність (постійний моніторинг і контроль), оперативність (швидке реагування на загрози), конфіденційність (захист конфіденційної інформації), комплексність і системність (урахування всіх аспектів фінансової безпеки), явність в інтерпретації результатів.

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Барановський О.І. Банківська система: безпека функціонування. *Збірник наукових праць*. Острог: НУОА, 2006. Вип. 8. Ч.3
2. Артеменко Д. А. Механизм обеспечения финансовой безопасности банковской деятельности: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. экон. наук: спец. 08.00.10 – финансы, денежное обращение и кредит.
3. Спіфанов Анатолій Олександрович. Методологічні складові ефективного розвитку банківського сектору економіки України [Текст]: монографія. Суми: Університетська книга, 2007.
4. Євченко Н. Г. Оцінка податкових ризиків банку в умовах невизначеності Н. Г. Євченко. *Ефективна економіка*. 2011. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_9_22.
5. Дмитров С. О. Управління фінансовою безпекою комерційного банку. *Фінансовий простір*. № 2 (6). 2012.
6. Гриценко Р. Економічна безпека банківської системи України. *Вісник Національного банку України*. 2003. № 4.
7. Вовченко Р. С. Стан правового регулювання фінансової безпеки банківського сектору економіки України. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013.
8. Барановський О. Підходи до підвищення фінансової безпеки в банківській сфері. *Золотий резерв*. 2007.
9. Барановський О.І. Банківські кризи: сутність, чинники виникнення і особливості прояву. *Економіка України*. 2010. № 2. С. 34-48.
10. Барановський О.І. Європейські банки: під тиском боргової кризи. *Вісник Національного банку України*. 2011.
11. Барановський О. Безпека банківської сфери. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 6.

12. Прийду Л. М. Управління кредитним ризиком як основа забезпечення ефективності банківської діяльності. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 2. С. 307–312.
13. Статистичні дані щодо рівня облікової ставки НБУ. URL: www.bank.gov.ua
14. Євченко Н. Г. Вплив податкових ризиків на фінансову безпеку банку. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. Вип. 25. С. 45–52.
15. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економіка і прогнозування*. 2006. №1.
16. Болгар Т. М. Проблеми фінансової безпеки вітчизняних банків в умовах ринкової трансформації економіки. *Академічний огляд*. Дніпропетровськ: ДУЕП, 2007.
17. Офіційний сайт МФУ - URL: <https://minfin.com.ua/>
18. Єпіфанов А.О., Пластун О.Л., Домбровський В.С. та ін. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія. За заг. редакцією док-ра екон. наук., проф. А.О. Єпіфанова. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ»
19. Побережний С.М., Пластун О.Л., Болгар Т.М. Фінансова безпека банківської діяльності: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків». Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 112 с.
20. Шмиголь Н.М., Касянок М. А. Управління фінансово-економічною стійкістю комерційного банку в умовах економічної конкуренції. *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск 19. С. 379–385.
21. Легостаєва О.О., Самохіна Т.В. Забезпечення фінансової стійкості банків в сучасних умовах. URL:http://www.nbuuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/fkd/2012_2/1/2.pdf.
22. Baranovsky O.I. (2006) Finansova bezpeka v Ukrajinі (metodologhija ocinky ta mekhanizmy zabezpechennja) [Financial security in Ukraine (assessment

methodology and mechanisms of provision)]. Kiev: nats trad.-ekon. unt., p. 759. (in Ukrainian)

23. Офіційний сайт ПриватБанк URL: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost>

24. Річний звіт Кредобанк- URL:
<https://kredobank.com.ua/public/upload/85f1f8f23a649bf1a0e694da85985138.pdf>

25. Фінансова звітність Райффайзен Банк URL:
<https://raiffeisen.ua/storage/files/raiffeisen-bank-separate-ukr-1.pdf>

26. Річний звіт ПриватБанк за 2022 рік URL:
https://static.privatbank.ua/files/dod2_01052023_2022.pdf

27. Офіційний сайт КредоБанк URL: <https://kredobank.com.ua/about/zvityy-banku/richna-zvitnist>

28. Офіційний сайт Райффайзен Банк URL:
<https://raiffeisen.ua/storage/files/separate-ifs-sl-ukr-q12022-stamp-1.pdf>

29. Цифрові сервіси Верховної Ради України URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

30. Офіційний сайт НБУ - URL: <https://bank.gov.ua/>

31. Мінфін про кількість банків - URL:
<https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/>

32. Міністерство Фінансів України про ОВДП - URL:
https://mof.gov.ua/uk/local_bonds_issued_during_the_war_time-572

33. Національний банк України (НБУ). URL:
<http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.

34. В. І. Міщенко, А. П. Яценюк. Банківський нагляд: навч. посібник. Київ: Знання, 2004. 406 с.

35. Тарнавський М. Мінімальні вимоги до капіталу. *Національний банк України*. 2018. URL:
https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Risks_%D0%A2%D0%B0%D1%80%D0

%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_VV.pdf
?v=4

36. Чуб О. О. Перспективи впровадження Базель III в умовах фінансової глобалізації. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2012. №1(12). С. 18-26.
37. Гаряга Л. О., Куліш Р. Р. Фінансова безпека банківської діяльності в умовах цифровізації. *Проблеми економіки*. 2019. №4. С. 163–171.
38. Квасницька В. Г., Антонюк О. В. Фінансова безпека банківської діяльності: сутнісний та забезпечувальний аспекти. *Фінансовий простір*. 2019. №3. С. 67–77.
39. Пестовська З. С. Фінансова безпека банківської діяльності: сучасні аспекти діагностики. *Нобелівський вісник*. 2018. №1. С. 93–102
40. Ситник Н. С., Башко Л. М. Фінансова безпека банків як передумова стабільного розвитку банківської діяльності України. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 6. С. 198–202.
41. Кльоба Л. Г. Цифровізація – інноваційний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. 2018. №12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_12_31
42. Дронь М. А. Управління фінансовими ризиками банку за внутрішніми лініями безпеки. *Ефективна економіка*. 2022. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_6_34
43. Forbes. URL: <https://forbes.ua/news/v-2022-rotsi-kilkist-kiberatak-na-ukrainu-zroslo-mayzhe-vtrichi-90-khakerskikh-grup-z-rf-kontrolyuyut-siloviki-04052023-13454>
44. Цифрові технології у банках в умовах війни: кейс IBOX BANK та міжнародний досвід. URL: <https://ua.news.ua/money/tsyfrovye-tehnologyy-v-bankah-v-uslovyuah-vojni-kejs-ibox-bank-y-mezhdunarodnyj-opyt>

45. Абрамова А. С. Система ризиків діяльності комерційних банків в умовах цифровізації. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. No 4(28). С. 186-193.
46. Barr, M.S., Harris, A., Menand, L., & Xu, W. Building the Payment System of the Future: How Central Banks Can Improve Payments to Enhance Financial Inclusion. Center on Finance, Law & Policy. 2020. P. 1-28. URL: <https://financelawpolicy.umich.edu/sites/cflp/files/2021-07/cbotf-paper-3-future-payment-systems.pdf>.
47. Трофіменко О. Г., Прокоп Ю. В., Логінова Н. І., Задерейко О. В. Кібербезпека України: аналіз сучасного стану. *Захист інформації*. 2019. Т. 21, No 3. С. 150-157.
48. Forcadell F. J., Aracil E., & Úbeda, F. The Impact of Corporate Sustainability and Digitalization on International Banks' Performance. *Global Policy*. 2020. No 11 (S1). P. 18-27. <https://doi.org/10.1111/1758-5899.12761>
49. Про затвердження Положення про організацію кіберзахисту в банківській системі України та внесення змін до Положення про визначення об'єктів критичної інфраструктури в банківській системі України: постанова Правління Національного банку України від 12 серпня 2022 року No 178. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_12082022_178
50. Глущенко В. В. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2014_2_35
51. Офіційний сайт Міністерства фінансів України про ПриватБанк. URL: <https://mof.gov.ua/uk/privatbank>
52. Економічні нормативи Кредобанк. URL: <https://kredobank.com.ua/public/upload/80d3fac3c0962505fccc142cfb394751.xlsx>
53. Економічні нормативи ПриватБанк. URL: https://static.privatbank.ua/files/dod4_20221101_signed.pdf?_gl=1*e8bbgd*_ga*MTY5MjY0MzU3MC4xNzAwMzc2ODM1*_ga_C7N2L9YCQ9*MTcwMTk5MTMyMi4zNC4xLjE3MDE5OTE1NzcuMjIuMC4w
54. Стаття про Національний Банк України - <https://bank.gov.ua/ua/about>

55. Про банківські ліцензії. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/registration/lic-bank>
56. НБУ, збереження ставки. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ukrayini-zberig-oblikovu-stavku-na-rivni-25-16692>
57. Облігації внутрішньої позики. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/bonds/>
58. Путінцева Т. В. ЛІКВІДНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХНЬОЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ. Дис. на здобуття наукового ступеня док. філ. ЛНУ імені І. Франка. Львів, 2022. 279 с.
59. Катан, Л. І. Управління ліквідністю комерційних банків. *Молодий вчений*. 2017. №5. С. 588-591. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_5_132.
60. Коваленко В.В. Стрес-тестування в системі управління прибутком банків. *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 599-605.
61. Вовчак О., Стаднійчук Р. Інтегральне оцінювання рівня фінансової стабільності банків в системі їх фінансового оздоровлення. *Фінансово кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 2. С. 14-23.
62. Малахова О.Л., Михайлюк Р.В. Управління фінансовою стійкістю банків: Навчальний посібник. - Тернопіль: *Вектор*, 2011. 300 с
63. Кондрацька Н. М., Любовська М. М. Фінансово-економічна безпека банківських установ: загрози та шляхи їх подолання. *Вісник НУВГП. Серія «Економіка»*. 2019. № 4(88). С. 51-63
64. Войтович Л. М. Світові рейтингові системи оцінювання фінансових установ: переваги та недоліки. *Формування та розвиток інноваційного потенціалу економіки України*. 2017. С. 69-71.
65. АНАЛІЗ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ
Martyniuk O.V. /Мартинюк О.В. -
<http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit25-04-058>

ДОДАТКИ

Додаток А

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН «ПРИВАТБАНК» НА 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2020	31 грудня 2019
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	49 911	45 894
Заборгованість банків	7	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	1 715	875
Поточні податкові активи	22	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію		30	155
Інвестиційна нерухомість		2 933	3 379
Активи з права користування	10	1 748	1 716
Основні засоби та нематеріальні активи	11	5 894	4 764
Інші фінансові активи	12	3 448	2 210
Інші активи	13	8 900	9 285
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 228	1 244
Активи, утримувані для продажу		32	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ		-	7 721
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		2	201
Кошти клієнтів	14	312 708	240 621
Зобов'язання орендаря з лізингу	31	1 855	1 748
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	146	121
Інші фінансові зобов'язання	15	2 907	1 522
Резерви та нефінансові зобов'язання	16	12 082	3 280
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		329 700	255 194
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	17	206 060	206 060
Емісійний дохід	17	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	689	614
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	9	(2 937)	(1 274)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Загальні резерви та інші фонди	17	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(171 665)	(169 918)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		52 825	54 529
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		382 525	309 723

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна

В. В. Ярмоленко

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК «ПРИВАТБАНК» СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи	18	33 563	33 841
Процентні витрати	18	(11 961)	(14 174)
Чистий процентний дохід		21 602	19 667
Відрахування до резерву на зменшення корисності	19	(1 771)	(4)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		19 831	19 663
Доходи за виплатами та комісійними	20	27 649	24 575
Витрати за виплатами та комісійними	20	(8 886)	(6 386)
Прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів (Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти		3 103	2 589
Прибутки мінус збитки від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	6	6
Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	16 045	(1 526)
Витрати щодо резерву під юридичні ризики	16	(8 577)	(387)
Збитки/(прибутки) від уцінки будівель (що перевищують дооцінку) та переоцінки інвестиційної нерухомості		(256)	4
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(119)	(134)
(Зменшення корисності)/відновлення зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію		(124)	8
Адміністративні та інші операційні витрати	21	(18 006)	(14 428)
Інші чисті доходи		1 090	2 113
Прибуток до оподаткування		24 296	32 609
Кредит з податку на прибуток	22	6	-
Чистий прибуток за рік		24 302	32 609
Інші сукупні доходи/(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
<i>Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:</i>			
- Неревалізований (збиток)/прибуток від переоцінки		(1 649)	2 037
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(8)	(8)
- Податковий ефект		(6)	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
<i>Будівлі:</i>			
- Переоцінка будівель		139	(70)
- Податковий ефект		(25)	15
Інші сукупні (витрати)/доходи		(1 549)	1 974
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		22 753	34 583

16 грудня 2021 року

**ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН «ПРИВАТБАНК» НА 31
ГРУДНЯ 2021 РОКУ**

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2021 року

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020 (як реклаसифіковано)	31 грудня 2019 (як рекласифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	52 835	49 911	45 894
Кредити та аванси банкам	7	26 243	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	68 218	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		222 277	221 661	152 157
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	93 096	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	129 074	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	107	1 715	875
Поточні податкові активи	21	9 978	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30	155
Інвестиційна нерухомість		1 989	2 933	3 379
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	1 288	953	648
Основні засоби	10	6 074	6 689	5 832
Інші фінансові активи	11	2 644	3 448	2 210
Інші нефінансові активи	12	9 713	10 128	10 529
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		7	32	-
Загальна сума активів		401 296	382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Інші залучені кошти		-	-	7 721
Кошти банків		3	2	201
Кошти клієнтів	13	325 303	312 708	240 621
Відстрочені податкові зобов'язання	21	159	146	121
Інші фінансові зобов'язання	14	3 770	4 059	2 639
Забезпечення у т.ч.:	15	3 651	10 687	2 363
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		373	329	290
- інше забезпечення		3 278	10 358	2 073
Інші нефінансові зобов'язання	15	1 795	2 098	1 528
Загальна сума зобов'язань		334 681	329 700	255 194
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	16	206 060	206 060	206 060
Емісійний дохід	16	23	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	12 174
Інші резерви	9, 10	(4 091)	(2 248)	(660)
Резервані та інші фонди банку	16	9 696	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(157 247)	(171 665)	(169 918)
Загальна сума власного капіталу		66 615	52 825	54 529

ЗВІТ «ПРИВАТБАНК» ПРО ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Процентні доходи в т.ч.:		35 854	33 563
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	17	30 870	28 547
- інші процентні доходи	17	4 984	5 016
Процентні витрати	17	(6 537)	(11 961)
Чистий процентний дохід		29 317	21 602
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	18	(856)	(1 809)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		28 461	19 793
Комісійні доходи	19	35 057	27 649
Комісійні витрати	19	(11 840)	(8 888)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		1 017	(7 460)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	32	8
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	(7 666)	16 045
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		(873)	(256)
Витрати на виплати працівникам		(8 904)	(8 192)
Амортизаційні витрати		(2 183)	(1 791)
Частка прибутку (збитку) асоційованих підприємств та спільних підприємств, облік яких ведеться за методом участі в капіталі		-	(124)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:		(2 348)	(16 681)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	15, 20	6 464	(8 539)
- адміністративні та операційні витрати	20	(8 812)	(8 142)
Інші доходи		1 286	1 200
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(111)	(104)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(164)	(6)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		77	-
Прибуток до оподаткування		35 067	24 296
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	21	(17)	6
Прибуток за рік		35 050	24 302

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бьош
Голова

Г. Ю. Самаріна

Заступник Голови Правління (з витом)

В. В. Ярмоленко

Головний бухгалтер

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН «ПРИВАТБАНК» СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК" Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 389	1 288
Основні засоби	11	5 228	6 074
Інші фінансові активи	12	4 309	2 644
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 713
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		540 596	401 296
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 970	325 303
Інші залучені кошти	15	128	-
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	159
Інші фінансові зобов'язання	16	2 634	3 770
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 271	1 795
Загальна сума зобов'язань		482 807	334 681
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 168)	(4 091)
Резерані та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 749)	(157 247)
Загальна сума власного капіталу		57 789	66 615
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 596	401 296

ЗВІТ «ПРИВАТБАНК» ПРО ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 686	35 854
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 905	30 870
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 768)	(6 537)
Чистий процентний дохід		39 918	29 317
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		24 522	28 461
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(7 760)	1 017
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 608	(7 666)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 096)	(8 904)
Амортизаційні витрати	11	(1 970)	(2 183)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 473)	(2 348)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(885)	6 464
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 588)	(8 812)
Інші доходи	24	2 815	1 266
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		34 672	35 067
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 474)	(17)
Прибуток за рік		30 198	35 050

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН «КРЕДОБАНК» ЗА 2019-2020 РОКИ

АТ «КРЕДОБАНК»
Окремий звіт про фінансовий стан

У тисячах гривень	Прим.	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	5	4 201 484	2 923 310
Заборгованість інших банків	6	30 764	7 438
Кредити та аванси клієнтам	7	13 282 029	11 684 083
Інвестиційні цінні папери	8	6 187 229	3 072 580
Передплата з поточного податку на прибуток		20	84
Відстрочений актив з податку на прибуток	26	43 004	32 560
Інвестиційна нерухомість	9	14 054	28 506
Основні засоби	10	1 007 493	1 070 912
Нематеріальні активи	10	176 188	137 341
Інші фінансові активи	11	153 702	70 042
Інші нефінансові активи	12	132 163	108 921
Всього активів		25 228 130	19 135 777
Зобов'язання			
Заборгованість перед іншими банками	13	2 839 280	1 612 017
Кошти клієнтів	14	18 319 765	13 961 545
Кошти інших фінансових організацій	15	115 580	276 991
Випущені боргові цінні папери	16	384 810	279 470
Зобов'язання з поточного податку на прибуток		33 784	36 148
Інші фінансові зобов'язання	17	246 528	240 083
Інші нефінансові зобов'язання	18	166 801	143 238
Всього зобов'язань		22 106 548	16 549 492
Капітал			
Статутний капітал	19	2 248 969	2 248 969
Резерв переоцінки основних засобів		108 280	111 747
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		83 744	79 776
Нерозподілений прибуток		680 589	145 793
Всього капіталу		3 121 582	2 586 285
Всього зобов'язань та капіталу		25 228 130	19 135 777

Затверджено до вилучення Правлінням та підписано від його імені 6 квітня 2021 року.

Є.Я. Шугаєв

В. Лотоцький

ЗВІТ «КРЕДОБАНК» ПРО ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК ЗА 2019-2020 РОКИ

АТ «КРЕДОБАНК»

Окремий звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

У тисячах гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка	21	2 265 830	2 159 617
Інші процентні доходи	21	157 862	119 661
Процентні витрати	21	(644 668)	(805 787)
Чистий процентний дохід		1 779 024	1 473 491
Комісійні доходи	22	634 972	615 575
Комісійні витрати	22	(161 924)	(151 129)
Результат від торгових операцій з іноземною валютою		79 892	(4 652)
Результат від переоцінки іноземної валюти		6 577	27 708
Результат від припинення визнання інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		3 774	3 198
Результат від припинення визнання фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю		12 976	5 948
Витрати на формування резервів за кредитними збитками	23	(361 702)	(94 870)
Резерв на покриття втрат		(1 348)	-
Інші операційні доходи	24	50 283	46 448
Витрати на виплати працівникам	25	(624 078)	(531 815)
Витрати на знос та амортизацію	10	(316 434)	(250 279)
Адміністративні та інші операційні витрати	25	(454 449)	(482 679)
Прибуток до оподаткування		647 563	656 944
Витрати з податку на прибуток за рік	26	(116 336)	(118 874)
Прибуток за рік		531 227	538 070
Інший сукупний дохід			
<i>Статті, що можуть бути надалі перекласифіковані до прибутків або збитків</i>			
Інвестиційні цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід			
- Чиста зміна справедливої вартості інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	20	7 747	6 805
- Чиста зміна справедливої вартості інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, перекласифікована в чистий прибуток або збиток	20	(3 779)	(3 198)
Переоцінка основних засобів	20	102	6 329
Інший сукупний дохід за рік		4 070	9 936
Всього сукупний дохід за рік		535 297	548 006
Чистий та скоригований прибуток на акцію, що належить акціонерам на основі консолідованого звіту (у гривнях на акцію)	27	0,0023	0,0026

ЗВІТ «КРЕДОБАНК» ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН ЗА 2022 РІК

АТ «КРЕДОБАНК»

ОКРЕМИЙ РІЧНИЙ ЗВІТ ЗА 2022 РІК | ОКРЕМА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

У тисячах гривень	Прим.	31 грудня 2022 року	31 грудня 2021 року
Активи			
Готівкові кошти та кошти в Національному банку України	5	10 645 808	4 817 011
Заборгованість інших банків	6	5 313 436	2 279 441
Кредити та аванси клієнтам	7	12 505 602	16 803 942
Цінні папери	8	9 004 174	7 814 347
Передоплата з поточного податку на прибуток		4 544	35
Відстрочений актив з податку на прибуток	29	41 212	46 890
Інвестиції в дочірні компанії	9	10 000	10 000
Інвестиційна нерухомість	10	8 138	11 771
Нематеріальні активи	12	224 275	223 701
Основні засоби	11	836 223	935 787
Інші фінансові активи	13	244 159	149 124
Інші нефінансові активи	14	132 936	129 535
Всього активів		38 970 507	33 221 584
Зобов'язання			
Заборгованість перед іншими банками	15	971 551	3 712 083
Кошти клієнтів	16	33 012 516	24 518 258
Отримані кредити від інших фінансових організацій	17	102 303	101 080
Випущені боргові цінні папери	18	-	486 123
Зобов'язання з поточного податку на прибуток		12 877	32 650
Інші фінансові зобов'язання	19	656 719	232 932
Інші нефінансові зобов'язання	20	126 509	139 296
Резерви	21	50 095	50 869
Всього зобов'язань		34 932 570	29 273 291
Капітал			
Статутний капітал	22	2 248 969	2 248 969
Резервний та інші фонди		1 476 852	680 551
Резерв переоцінки основних засобів		100 537	103 301
Резерв переоцінки цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		61 383	114 155
Нерозподілений прибуток		150 196	801 317
Всього капіталу		4 037 937	3 948 293
Всього зобов'язань та капіталу		38 970 507	33 221 584

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 31 березня 2023 року.

В. Лотоцький
Головний бухгалтер

ЗВІТ «КРЕДОБАНК» ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ЗА 2021-2022 РОКИ

АТ «КРЕДОБАНК»

ОКРЕМИЙ РІЧНИЙ ЗВІТ ЗА 2022 РІК | ОКРЕМА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД

У тисячах гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка	24	2 890 570	2 520 608
Інші процентні доходи	24	107 101	157 953
Процентні витрати	24	(866 683)	(691 493)
Чистий процентний дохід		2 130 988	1 987 068
Комісійні доходи	25	739 149	739 441
Комісійні витрати	25	(224 649)	(190 752)
Результат від торгових операцій з іноземною валютою		566 526	76 239
Результат від переоцінки іноземної валюти		104 736	7 801
Результат від припинення визнання цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(11 549)	5 910
Результат від припинення визнання фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю		16 355	23 949
Витрати на формування резервів за кредитними збитками	26	(1 730 438)	(197 114)
Інші операційні доходи	27	87 016	50 251
Витрати на виплати працівникам	28	(690 698)	(673 548)
Витрати на знос та амортизацію	11,12	(317 729)	(324 811)
Адміністративні та інші операційні витрати	28	(495 363)	(532 569)
Прибуток до оподаткування		174 344	971 865
Витрати з податку на прибуток за рік	29	(31 928)	(175 565)
Прибуток за рік		142 416	796 300
Інший сукупний дохід			
<i>Статті, що будуть перекласифіковані у прибуток або збиток</i>			
Фінансові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід			
- Чиста зміна справедливої вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	23	(64 321)	36 321
- Чиста зміна справедливої вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, перекласифікована в чистий прибуток або збиток	23	11 549	(5 910)
Інший сукупний дохід за рік		(52 772)	30 411
Всього сукупний дохід за рік		89 644	826 711
Чистий та скоригований прибуток на акцію, що належить акціонерам на основі консолідованого звіту (у гривнях на акцію)	30	0,0006	0,0035

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 31 березня 2023 року.

В. Лотоцький
Головний бухгалтер

ЗВІТ «КРЕДОБАНК» ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН ЗА 2019-2020 РОКИ

Звіт про фінансовий стан
станом на 30 червня 2020 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	30 червня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	20 466 000	13 542 570
Торгові активи	8	1 340 456	784 725
Заборгованість кредитних установ	9	20 446 617	10 176 266
Кредити клієнтам	10	44 006 413	47 352 398
Активи, призначені для продажу		11 994	11 804
Інвестиційні цінні папери:	11		
- в обов'язковому порядку за справедливою вартістю через прибуток або збиток		823	823
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		4 386 596	3 570 498
- за амортизованою собівартістю		1 937 056	1 578 101
Інвестиції в дочірні підприємства	4,18	49 155	49 155
Інвестиційна нерухомість		83 153	83 153
Основні засоби		3 124 455	3 125 177
Нематеріальні активи		712 749	644 162
Інші активи	13	638 678	1 867 416
Всього активи		97 204 145	82 786 248
Зобов'язання			
Торгові зобов'язання	8	4 527	1 252
Заборгованість перед кредитними установами	14	663 527	209 055
Заборгованість перед клієнтами	15	79 124 567	66 748 547
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		235 200	251 686
Відстрочені податкові зобов'язання		25 021	14 160
Резерви	12	174 891	152 090
Інші зобов'язання	13	1 836 851	2 393 650
Всього зобов'язання		82 064 584	69 770 440
Капітал			
Статутний капітал		6 154 516	6 154 516
Додатково сплачений капітал		3 033 598	3 033 598
Резерви переоцінки		1 041 096	1 004 663
Резервні та інші фонди		2 258 859	2 258 859
Нерозподілений прибуток		2 651 492	564 172
Всього капітал, що належить акціонерам Банку		15 139 561	13 015 808
Всього капітал і зобов'язання		97 204 145	82 786 248

ЗВІТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК» ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН НА 30 ЧЕРВНЯ 2020 РОКУ

АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Консолідована проміжна скорочена фінансова звітність
за період, що закінчився 30 червня 2020 року

Консолідований звіт про фінансовий стан станом на 30 червня 2020 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	30 червня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	20 466 000	13 542 570
Торгові активи	8	1 340 456	784 725
Заборгованість кредитних установ	9	20 446 617	10 176 266
Кредити клієнтам	10	44 135 898	47 487 375
Активи, призначені для продажу		11 994	11 804
Інвестиційні цінні папери:	11		
- в обов'язковому порядку за справедливою вартістю через прибуток або збиток		823	823
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		4 386 596	3 570 498
- за амортизованою собівартістю		1 937 056	1 578 101
Інвестиційна нерухомість		110 264	111 057
Основні засоби		3 126 716	3 125 643
Нематеріальні активи		713 444	645 290
Інші активи	13	642 130	1 871 610
Всього активи		97 317 994	82 905 762
Зобов'язання			
Торгові зобов'язання	8	4 527	1 252
Заборгованість перед кредитними установами	14	663 527	214 976
Заборгованість перед клієнтами	15	79 052 404	66 696 513
Поточні зобов'язання з податку на прибуток		235 378	251 957
Відстрочені податкові зобов'язання		25 021	14 160
Резерви	12	174 891	152 090
Інші зобов'язання	13	1 852 035	2 405 322
Всього зобов'язання		82 007 783	69 736 270
Капітал			
Статутний капітал		6 154 516	6 154 516
Додатково сплачений капітал		3 033 667	3 033 667
Резерви переоцінки		1 041 096	1 004 663
Резервні та інші фонди		2 261 568	2 261 568
Резервні та інші фонди		2 261 568	2 261 568
Нерозподілений прибуток		2 837 503	735 274
Всього капітал, що належить акціонерам Банку		15 328 350	13 189 688
Частка неконтролюючих акціонерів		(18 139)	(20 196)
Всього капітал		15 310 211	13 169 492
Всього капітал і зобов'язання		97 317 994	82 905 762

Від імені Правління Банку підписано та надано дозвіл на публікацію

Герхард Бьош
Перший заступник Голови Правління

Людмила Макаренко
Головний бухгалтер

26 серпня 2020 р.

Примітки на стор. 6-55 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності

ЗВІТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК» ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ СТАНОМ НА 30 ЧЕРВНЯ 2020 РОКУ

АТ «Райффайзен Банк Аваль»

Консолідована проміжна скорочена фінансова звітність
за період, що закінчився 30 червня 2020 року

Консолідований звіт про прибутки та збитки за період, що закінчився 30 червня 2020 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	За період, що закінчився 30 червня			
		2020 р.		2019 р.	
		за поточний квартал	з початку року	за поточний квартал	з початку року
Процентні доходи, розраховані за методом ефективної ставки відсотка		2 443 399	4 977 612	2 435 872	4 769 828
Інші процентні доходи		47 098	92 734	25 178	57 274
Процентні витрати, розраховані за методом ефективної ставки відсотка		(604 709)	(1 299 755)	(644 788)	(1 245 758)
Інші процентні витрати		(15 144)	(30 965)	(18 154)	(31 378)
Чисті процентні доходи	16	1 870 644	3 739 626	1 798 108	3 549 966
Комісійні доходи		1 238 457	2 632 434	1 254 126	2 414 790
Комісійні витрати		(665 901)	(1 430 571)	(671 952)	(1 278 361)
Чисті комісійні доходи	17	572 556	1 201 863	582 174	1 136 429
Кредитні прибутки/(збитки)	18	(172 260)	(234 474)	161 538	181 053
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з іноземними валютами:					
- торгові операції		96 224	204 994	121 979	224 562
- курсові різниці		(49 203)	111 178	3 965	3 034
Чисті прибутки від операцій з торговими активами/зобов'язаннями		229 108	3 190	208	6 279
Чисті прибутки від операцій з фінансовими активами, що в обов'язковому порядку оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		658	658	197	198
Чисті прибутки від припинення визнання фінансових активів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		5 872	19 007	1 810	3 635
Чисті (збитки)/прибутки від припинення визнання фінансових активів за амортизованою собівартістю		(28 415)	(11 721)	4 025	7 007
Чисті (збитки)/прибутки від модифікації фінансових активів	19	(177 608)	(211 252)	5 014	28 754
Інші доходи	20	17 463	42 818	37 080	69 489
Непроцентні доходи		94 099	158 872	174 278	342 958
Витрати на персонал	21	(586 719)	(1 302 847)	(558 443)	(1 171 999)
Знос і амортизація		(186 690)	(359 946)	(160 662)	(318 817)
Інші адміністративні та операційні витрати	20	(331 531)	(664 327)	(408 233)	(806 767)
Відновлення корисності інших нефінансових активів та резерви	12,13	1 391	2 988	19 589	29 328
Непроцентні витрати		(1 103 549)	(2 324 132)	(1 107 749)	(2 268 255)
Прибуток до оподаткування		1 261 490	2 541 755	1 608 349	2 942 151
Витрати з податку на прибуток		(234 910)	(457 538)	(282 509)	(513 929)
Прибуток за період		1 026 580	2 084 217	1 325 840	2 428 222
Припадає на:					
- акціонерів Банку		1 024 066	2 082 160	1 323 011	2 422 809
- частку неконтролюючих акціонерів		2 514	2 057	2 829	5 413
		1 026 580	2 084 217	1 325 840	2 428 222
Прибуток на акцію					
Чистий та скоригований прибуток на одну просту акцію (грн.)		0,0167	0,0338	0,0215	0,0394

Примітки на стор. 6-55 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності

ЗВІТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК» ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН ЗА 2021-2022 РОКИ

АТ «Райффайзен Банк»

Окрема проміжна скорочена фінансова звітність
за період, що закінчився 31 березня 2022 року**Окремий звіт про фінансовий стан
станом на 31 березня 2022 року**

(в тисячах грн.)

	Примітки	31 березня 2022 р.	31 грудня 2021 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	25 337 268	25 761 762
Кредити та аванси банкам	9	14 359 308	11 066 989
Кредити та аванси клієнтам	10	71 513 624	68 600 612
Інвестиції в цінні папери		15 346 138	14 819 831
Похідні фінансові активи	8	110 022	102 952
Інвестиції в дочірні підприємства	21	49 155	49 155
Інвестиційна нерухомість		91 172	94 878
Основні засоби		2 949 817	3 039 105
Нематеріальні активи за винятком гудвілу		1 520 238	1 438 684
Відстрочені податкові активи		-	2 757
Інші фінансові активи	12	618 995	1 294 106
Інші нефінансові активи	12	285 166	168 955
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу		276	276
Загальна сума активів		132 181 179	126 440 062
Зобов'язання			
Кошти банків	13	663 053	602 848
Кошти клієнтів		113 439 644	107 344 895
Похідні фінансові зобов'язання	8	1 400	19 570
Поточні податкові зобов'язання		49 465	271 401
Відстрочені податкові зобов'язання		1 059	-
Забезпечення	11	325 873	173 420
Інші фінансові зобов'язання	12	1 666 203	1 759 641
Інші нефінансові зобов'язання	12	551 420	688 787
Загальна сума зобов'язань		116 698 117	110 860 562
Власний капітал			
Статутний капітал		6 154 516	6 154 516
Емісійний дохід		3 033 598	3 033 598
Резервні та інші фонди банку		4 770 369	4 770 369
Інші резерви		858 842	835 048
Нерозподілений прибуток		665 737	785 969
Загальна сума власного капіталу		15 483 062	15 579 500
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		132 181 179	126 440 062

Від імені Правління Банку підписано та надано дозвіл на публікацію

Лариса Бондарева
В.о. Голови Правління

20 грудня 2022 року

Людмила Макаренко
Головний бухгалтер

Примітки на стор. 6-55 є невід'ємною частиною цієї окремої фінансової звітності

ЗВІТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК» ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ЗА 2021-2022 РОКИ

АТ «Райффайзен Банк»

Окрема проміжна скорочена фінансова звітність
за період, що закінчився 31 березня 2022 року

Окремий звіт про прибутки та збитки за період, що закінчився 31 березня 2022 року

(в тисячах грн.)

	Примітки	За період, що закінчився 31 березня	
		2022 р.	2021 р.
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка		2 833 214	2 169 360
Інші процентні доходи		82 879	70 600
Процентні витрати		(497 123)	(432 590)
Чистий процентний дохід	14	2 418 970	1 807 370
Комісійні доходи		1 237 541	1 394 934
Комісійні витрати		(861 611)	(833 539)
Чистий комісійний дохід (витрати)	15	375 930	561 395
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	16	(1 492 355)	18 290
Інші доходи	17	21 625	22 881
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		227 482	140 583
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		427 253	(64 246)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(190 599)	153 828
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(91)	6 174
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(13 776)	(13 207)
Інші прибутки (збитки)	18	(7 091)	(9 497)
Витрати на виплати працівникам	19	(1 030 620)	(733 662)
Амортизаційні витрати		(204 196)	(214 092)
Інші адміністративні та операційні витрати	19	(595 970)	(357 354)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів		(18 688)	5 134
Прибуток (збиток) до оподаткування		(82 126)	1 323 597
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)		(46 845)	(236 126)
Прибуток (збиток)		(128 971)	1 087 471
Прибуток на акцію			
Базовий прибуток (збиток) на акцію, що належить власникам Банку		(0,0021)	0,0177

